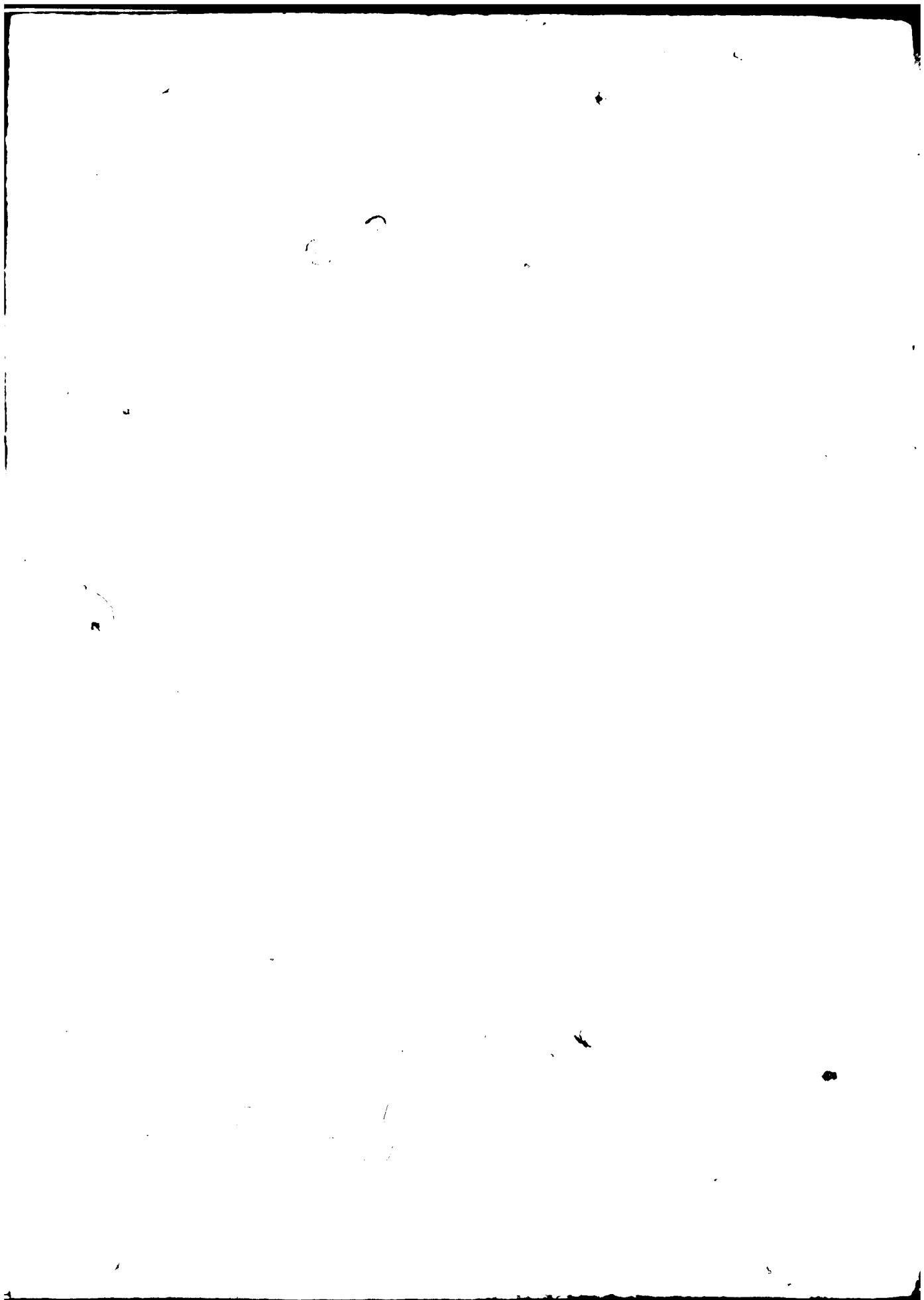

Tractatus exponibiliū magistri
Petri De Bissyaco.

Ractatus sequens
quē ad aliqualem
iuueniū eruditio
nem breviter com
plicat. soluim sex
capitula contine
bit in speciali.

Primū capitulo
erit de quibusdā generalib⁹ p̄am
bulis huic operi p̄mittendis. Se
cundū capitulo in speciali de p̄posi
tionibus exceptiuis t̄ carū pp̄ietas
etib⁹ determinabit. Tertiu erit de p̄
ositionibus exclusiuis. Quartū de
p̄opōsit. onib⁹ reduplicatiis. Quī
tū de p̄opōnib⁹ de incipit t̄ desinē
Sextū de p̄opōnib⁹ de illo v̄bo sic
et aliis quib⁹ fidam verbis.

Quantū ad primū p̄imo p̄mit
tende sunt aliquæ divisiones gñiales
p̄opōsitionū. Secundo mo:ende sunt
dub:ationes iuxta materiā carūdē
¶ Prima diuisio est ista: q̄ p̄positio
nū q̄dā sūne catheg:ōice quedā sūne
yp̄o:hetice. **¶** P̄opōstio cathegorica
est illa in qua vñū p̄dicatū coniū
gitur cū vñū subiecto mediate copula
verbalis ut homo est animal. **¶** Si p̄
positio p̄o:heticā dicitur illa ī qua
sunt plura subiecta; plura p̄dicata
et plures copule verbales et vna sola
p̄incipalis copula et nō verbalis ut
dicendo homo est animal et lapis est
substantia; ibi sunt plura subiecta et
plura p̄dicata et plures copule ver
bales sed est vna sola copula p̄incipa
lis non verbalis sc̄; hec cōiunctio et
copula autē p̄incipalis non verbalis
dicitur cōiunctio vel aduerbiū seu
aliquid hincathegō: eūma coniūgē
plures o:ōnes adiunictē; quarā q̄lib⁹
est pp̄o vel libi s̄lis il seorsū sumē
q̄lo. I dico p̄opter contraversiā que
est v̄bi pars p̄opōnia ut p̄opōlitō
quā difficultate magis repuso vo:ra

lē q̄ realē nec de ea volo disputare
pro p̄senti. Addo enī in descrip
tione p̄opōnis yp̄o:heticē; istā clausula;
vna sola p̄incipalis copula nō v̄ba
lio: q̄ in vna yp̄o:heticā bene possit
esse plures copule non verbales ut si
vna yp̄o:heticā cōponat ex plurib⁹
yp̄o:heticis vel ex vna cathegoricā et
alia yp̄o:heticā. Sed tamen vna est
semper p̄incipalis copula a qua ta
lis p̄opō denominatur copularia v̄l
di: si uniuersa vel alterius speciei yp̄o:
theticā sicut dicendo homo est animal
vel homo est astinus et lapis est lig
nū. si hec p̄opō sit disiunctiā illa cō
iunctio vel; est p̄incipalis copula nō
verbalis. sed si ip̄a sit copularia hec
copula et; est copula p̄incipalis nō
verbalis. **¶** Secunda diuisio ē hec
q̄ p̄opōsitionū catheg:ōicarū q̄da;
sunt modales ut ista sō:re possibile ē
esse. quid autē sit p̄opōstio modalis
alibi ē v̄dendū. Alii sunt catheg:
ōrice et non modales: omnia vero ca
thegorica et non modalis sole: v̄xa
ri de iness:; tamen stricte loquendo de
p̄opōsitionib⁹ de iness: sola p̄opō
de illo simplici verbo ēt p̄esentis p̄
teriti fuit t̄lis dicenda ēt p̄opōstio
de esse. Ex quo sequitur corollarie
q̄ modalis que sō: et vocari modalis
compatita ut illa sō:rem currere ēt
possible: p̄opō d̄cēda ēt p̄opōstio
de iness: q̄ illud verbū ēt simplicē
est copularia; tamen talis p̄opō potest
ad placitū vocari modalis cū nomi
na significēt ad placitū. **¶** Tertia
diuisio est hec: q̄ p̄opōstio. et tam
modales q̄ de iness: sunt in duplice
differētia. Nam quedam sūt simili
ces catheg:ōice que non equivalent
yp̄o:heticis ut ista homo est animal
et de talibus nihil intendo loqui p̄o
p̄esenti. Sed aliae sūt catheg:ōice q̄
significant equivalentyp̄o:heticis et

Indigent per eas experiri ut illa: tan:
cū homo est animal equiualeat illi co
pulatur et exponitur per eā: aīal est
homo et nihil quod nō est animal est
homo ut postea dicitur. De mō autē
ta' sū sunt cēs exceptiōe et clusiue et
redundantiae et hauiusmodi de quib'
propositū et tractare. Alij dicunt
q: de nūo talū pponi sunt cēs ppo
nitiones in quibus ponuntur termī pri
uatiū: negatiū vel iſinū ut sūt isti
termī cecus; in gñabile; nō hō et hui'
modi. et etiā termī ficiū ut chunera
vacuū et hauiusmodi. et sic ille proposi
tiones homo est cecus / asinus ē non
homo chimera est non enī et similes
equiualeat ypotheticas propositioni
bus. Et q:uis hoc siuerū ex eo q: ta
les dictiones et ppositiones includunt
sincathego: euāta rōe quoꝝ tales p
positiones in quib' ponuntur h̄mōi di
ctiōes exponēde sunt p ppones ypo
theticas: tñ de istis et ulib' nichil
dixam in spēali q: de talib' non pñt
poni regule gñales vel supposito q
possent ponit nūmis longis esset et nū
tediosū et etiā cognito quid nominis
culū dictionū facile est exponere. p
positiones in quibus ponuntur. Adhuc
uti dicunt q: non solū pñdite ppones
sino omnes ppositiones in quibus po
nuntur termī relati vel termī de pre
dicam ito ad aliquid vel gñaliter qui
cūq: termini cōnotati exponuntur per
propōe ypotheticas sicut ille: aliqd
est albū titutio est qualitas omne
ugens producit aliquid. et h̄mōi. Di
cunt enim q: ad veritatē hui' sortes ē
alb' reqrif q: hec sit vera sortes et
sortiū inest albedo. et ad veritatē hui'
sortes erit albus reqrif. uita illius
studd erit et illi iest albedo. et ad vi
tatem illi' sortes est illis platonī re
ritur veritas uti' sortes h̄i aliquas
q:litatē et q:litatē eiusdem specie habet

plato ē illa de causa ita de pñllibus
suo modo dicendū est. S; si isto dīc
et sū est verū apparet michi q: ita pñ dī
ci de qib' propōe cathego. et ho: ego
declarō de istis sortes ē hō hō ē aīal
de qib' minus videt. nā sicut ad xvi
etatē illius sortes est alb' reqrif veri
tas illi' sortes est et sortiū iest albedo
ita ad veritatē illi' sortes est hō: red
ire veritas illi' sortes ē hō et sortes
est aīal rōnale. et etiā ad xvitatē illi'
hō est aīal reqrifur et uita illi' hō ē q
et hō est subā sensuua. Unū illarum
pponi ypothetica sequit ad cathes
go:icā formā hñia et conuersio: nec
stat vñā esse verā alia et sicut falsa.
et sic eodem modo pñt dici de aliis si
de ista hō est asinus. Ex quo sequit
correlatiō q: oportet dicere q: oīs pro
positio q:rumq: simplex cathego:
rica et iūale: ypothetica: qđ est cōtra
illos et contra cōc dictū. Uel oportet
dicere q: solū illa propōe cathego:
prope loquēdo equiualeat propōni ypo
thetice que rōe alieni' dictionis sin
cathego:, matice in ea posite vñ rōe
alienius dictōis includētis sincat
hego:euāma in liget exponi per ypo
thetica copulatiū et illa sortes ē ce
cū rōe illi' dictionis cecus q: inclu
dit sincathego:euāma uidetur exponi
p vñā ypothetica: cecū enī dī qđ eīb
aptū natū uidē et non uidet. et illa di
ctio cecus includit in se negationem
ideo illa sortes est cecus equiualeat illi
sortes est et est aptus natū uidet
non vñdet. et uia dicendū est de aliis
similib'. vnde in illa propositōe so
rtes est cecus non ponitur sincathego
euāma nec dictio includēt sincat
hego:euāma: quare illa nec sibi similis
propōe loquendo equiualeat ypothet
icas ideo illud dictum non erat verū
generaliter sc; omnes ppositiones
in quibus ponuntur termini relati

vel cognitauit equiualeat ppōnibus
ypotheticis nisi enā hoc concedat de
omnibus quantūcunq; simplicib;us
cathēgoricis: quod isti non cōcedunt.
Et sic patet quomodo debet intelli-
gi diuissio.

Itis tribus diuissib;us po-
siti orūnt iuxta dicta tres
dubitationes utiles.

¶ Prīa vtrū aliq; propō ca-
thēgorica ilicet exclusua vñ illa que
equiualeat propōni ypothetice et ipsa
ppositiō ypothetica cui equiualeat p̄ci;
se idē significat ita q; co:respōdeat
eālē mētales vñbigrā vñ ista cathe-
gorica tñ aīal est hō et illa ypotheti-
ca que sibi equiualeat sc; aīal est homo
et nichil aliud ab aīali ē hō p̄cise id
significat videt q; sic: q; tales fo-
maliter equiualeat. ¶ Pro ista dubita-
tōe scū dū ē q; nō solum ppōes cathe-
go:ice sūt exceptiōl exclusue in vo-
ce: imo etiā in mēte. vñ sicut foram?
vnā talē cathēgoricāvocale: tñ aīal
est hō: ita intellect' forat vnā exclu-
siuā mentale illi vñli co:respōdente
et quā illa vñlis significat hoc sup;
pono sine p̄batōe q; qlibet p̄t in seip
so hoc expiri. ¶ Ex q; sequitur co:rela-
tie rñslo ad hanc dubitatōē. s. q; p̄
pō cathegorica equiualeat ppōi ypothet-
ice et ipa ypothetica cui equiualeat nō
idē signat et hō: ego declaro q; talib;
ppōnibus non corrñdet eade mēta-
lis ppō imo vñi vñia et alteri altera.
Uerbigrā: isti ppōni exclusue: tan-
tū aīal est hō: in mente co:rrñdet vñ
exclusua de simplici subō et de sim-
pli: p̄dicato. et isti coplātic aīal est
hō et nichil aliud ab aīali est hō cui
equiualeat: corrñdet vñia mētalis coplā-
tua de diversis subiect; de diversis
p̄dicatis et coplis vñbilib;: et sicut
exclusua vñlis exponit p̄ coplātua
vñlē: ita exclusua mentalē p̄ copulas;

tius mētale: imo exclusua mente-
lis non ē notior exclusua vñli: tamē
mētalis coplātia sibi corrñdet ē no-
tior et clarior mētali corrñdet illi vo-
cali exclusua et sic p̄s p̄positiū. Ex
quo p̄s illi qdā qdā dicunt q; talis ca-
thēgorica q; sic equiualeat ppōi ypothe-
tice vel plib;us cathēgoricis sic equa-
lētib;us illi ypothetice vñ illis cathe-
goricis q; illa ypothetica vel ille ca-
thēgorice exp̄mit vñ exp̄mit qd illa
ppō ex sua forma siq; sic ppō copla-
tua q; expoit illā exclusua rñi aīal
est hō: exp̄mit sic vñ dicunt qd illa p̄
pō siq; sicut diffinatio: qd nominis
exp̄mit qd p̄ diffinītū ipo:rat̄: q; ta-
lis diffinītū p̄cise idē sig-
nificat vñis corrñdet idē p̄ceptus vñ
illa dicitio vacuū et illa orō loc⁹ nō re-
plet⁹ corpore p̄cise idē vñ eadē siq;
et ipis idē p̄ceptus mētalis corrñdet
plex⁹. nō ille aut̄ ē de vñis sc; p̄o-
sitione cathegorica et ypothetica q; ei
equiualeat vñ p̄t et iā dicitis. Si tñ
id rñem qñ dñ q; ppō cathegorica et
ppō ypothetica q; ei equiualeat fo:alit
equiualeat et p̄ vñs idē siq; nō video duo
q; ppōes foralit equiualeat p̄ intelligi
dupl̄. vñō q; equiualeat in siq; rñe. i.
q; eq; mēta et co:st̄ mō siq; et hoc
mō ppōes p̄cise nō equiualeat ille p̄s ex-
dictis: imo illo nō illo equiualeat ille
ducōis hō currit et null⁹ hō nō cur-
rit: nec quecūq; due cathegorice que
dicunt equiualeos. nā certū ē q; alia
mētalis corrñdet vñi et alteri q;
in ppōe mentali q; corrñdet isti: ois
homo currit: non et alia qua negatio
s; in mētali que corrñdet isti: null⁹
homo nō i currat: sicut due negationes
et ideo pat; q; ille dico: ale3 nō sig-
nificant p̄cise idē sicut mentales
eis corrñdentes. Alio modo due p̄o-
sitiones dicunt equiualere forma-
tive in veritate et falsitate sic q; vñia

sequit ad aliā in formalī consequētia
et exētra: et hoc modo equivalent predi-
cte categorice et sic p:opositiōes de
quisbus queritur in proposito: isti equi-
valent q: una sequitur ad aliā fo:ma:
li h̄ia et exētra: sicut categorica ad
ypothētīca et exētra: tamē in proposi-
to hoc non sufficit ad hoc q: due p:o-
positiones dicantur fo:maliter equi-
valere s; vlera requiruntur q: una ex-
ponat aliā et sit clarior alia: et sic
copulariū fo:maliter equivaler vni
exclusiū quia exponit ea: et est clari-
or ea. Et q: hoc apparet solutio ad
istam dubitationē.

¶ Secūda dubitatio est ista: vtrū
quilibz ppositio vniuersalis equa-
lēat vni ypothētīce. Vldest q: sic: qd
qlibz talis equal; vni ypothētīce cō-
positae ex suis singularibus. scđo q:
illa v̄lis oīs homo currat: fo:maliter
equal; isti copulariē aliquā h̄o currit
et nō est aliās homo qui currit. M̄i
quilibz illarū sequit formalī h̄ia. et
sic ut ē de illa v̄li: ita est de qlibz.

¶ P:o solvit istius dubitatiois
est sciendū q: ppositioēs v̄les sūt in
multiplici differentia sc̄em mutatio-
nē signor vniuersalibz: multa enī et
diversa sunt signa vniuersalia. Sed
de omnibus dicere ess; nimis longū
nec ad ppositiū pertinet: et iō de ali
qbus et non de oībus dicam ponēdo
aliquas conclusiones. ¶ Prima
xcl̄stio ē ista: q: aliqua ppositio vni-
uersalis equalet fo:maliter vni p:opo-
sitioni ypothētīce. p:o xclusio de illa
ppositione v̄li in qua ponit aliquod
tale signū vteros et neuter vel aliis eq-
ualē. Unde ista: vteros illoꝝ currat
equalet isti copulariē vñ illoꝝ cur-
rit et alter illoꝝ currit. sicut fatis p:
de se. ¶ Secūda xclusio: nō qlibz
v̄lis equal; vni ypothētīce. Patet
xcl̄ de illa p:ōe v̄li in qua a parte

subjecti ponentur aliquod signū tales
omnis: nullus: quilibet: et huiusmōdī
et hoc quando coniunguntur cum p:
positiōibz in terminis rectis: vt di-
cendo quilibet homo currat: omnis
homo currit: nullus homo disputat.
nulla enim talis p:positio fo:maliter
equalet ypothētīce et postea pa-
rebit. Dico notanter quando talia si-
gna consiguntur terminis rectis q:
illa signa quilibet et nullus si cōun-
gātur cbi terminis obliquis equiva-
lēnt quādoꝝ istis signis vter et neu-
ter vt dicendo quilibet illoꝝ currat
nullus illoꝝ currat. et in talibus di-
cendū est sicut dictū est in prima cō-
clusionē de istis signis vterq: et neu-
ter vt dicendo quilibet illoꝝ currat.
nullus illoꝝ currat. Patet ergo solu-
tio ad p:edictam dubitationē.
Sed tunc respondendū ē ad ratōes
que fidant. Unde ad primā quādo
dicent q: quilibet vniuersalis equi-
valet fo:maliter vni copulariē com-
posite ex suis singularibz h̄o nego.
Et r̄o illo ponam istam tertiam cō-
clusionē: q: nulla ppositio vniuersali-
satis de istis signis omnia null? et
equalet fo:maliter copulariē cō-
posite ex suis singularibus. P:o
batur ista conclusio quia aliqua ta-
lis est vniuersalis que non equiva-
let copulariē composite ex suis sin-
gularibus: ergo fo:maliter nulla ta-
lis equalet. p:sequētia tenet: q: fo-
malis consequētia debet esse in oībz
terminis simili forma argueri re-
tentia ut patet per quid nominis. Sed
antecedens probatur: quia aliqua ta-
lis est vniuersalis vñ sicut ista: oī
fenix est. Et tamen ipsa non habet
plures singulares cum non sit null
vnicus fenix: ergo non equalet co-
pulariē composite ex suis singula-
ribus. Tamen facte dicetur q: q̄

ut non sit nisi unica fenix et unicum
supponendum pro quo supponit subiectum
cum predicto controversiali: tamen non ob-
stante ipsa universalis potest habere
plures singulares si formant licet
subjecta illas singulatim supponatur p-
ecundum scilicet per illo unico seipsum: ut dicendum
ille fenix est et ille fenix est: demonstra-
do eundem. et sic ista vltis potest habere una
copularia et possit ex singularibus
Item aliter probando secundum argumentum for-
tius. nam aliquid est vltis et in copularia
composita ex suis singularibus est falsa
et est aliquid vltis quod non equaliter potest: aliter
suis singularibus: una et quod nulla proposito
falsa formaliter equivaleret proposito. Si
autem per de propositis hypotheticis supponatur se re-
fractionem: ubi ergo capiendo illa vltim
autem proposito singularis est falsa et volo quod non
sit nisi illa due. sed illa singularis est
falsa et illa singularis est falsa: ut et per
subjectum scilicet per promiscuam demonst-
rationem ipsa singularis cuius est sub-
iectum tunc certum est quod quilibet illas singu-
larium est falsa quod quilibet falsificat se
ipsa et per unius copularia eius composita
est falsa et enim vltis est et sicut per ita
secundo probando illud autem quod aliqua est vltis
falsa cuius enim oportet singulares sint verae. atque
supponitur per de ista oportet proposito vltis est falsa
quod est falsa supponito quod nulla sit proposito
vltis nisi illa quod falsificat seipsum: et enim
copularia composita ex suis singulis est
falsa cuius etiam sicut de aliis sicut
per ita. Tertio probando idem autem quod aliqua
est vltis est possibiliter et in copularia com-
posita ex suis singulis est impossibiliter ergo
Assupponitur est notum: ubi et quod non illa proposito
possibiliter formaliter equaliter impossibili. sed
probando positivo quod sint sicut duo currentia
scilicet vltis hoc et vltis aliquid et tamen du-
bito illam copulariam fortior est animal et placet est animal:
licet sicut falsa enim est possibiliter immo forte si
ne noua ipsoe ratione illa erit vera: et
in copularia composita ex suis singulis.

et manifeste impossibiliter haec currentia
est aliquid et hoc currentia est aliquid: demon-
strando in prima aliquid currentia et in alia
hoc est currentia. nam illa singulare est impossibilis
et copularia est me impossibiliter una
potest est me impossibiliter. sed aliquis dicet quod illa
vltis oportet currentia est aliquid non est possibile
quod ex ea sequitur impossibiliter arguendo in variis
oportet currentia est aliquid hoc est currentia et hoc est
aliquid: minime est vero et secundum est impossibiliter
et annus est impossibile. Rende quod illa vltis est
me impossibiliter et dico quod illa secundum est impossibiliter
et non sequitur ex illa vltis: sequitur ex
illa copularia composita ex maiore et minori
note modo illa est impossibiliter non propter impossibiliter
sufficiat alicuius potest sed propter incom-
possibiliter potest. Ex quod sequitur quod in
illa una sit bona secundum huius sillogismi
est falsa et aliiquid permissum est falsa: hec tamen
non videtur secundum huius sillogismi est impossibiliter
et aliiquid permissum est impossibiliter: sed bina
sequitur: et annus est impossibile Secundo sequitur cor-
relarie quod aliiquid proposito copularia est impossibiliter
sufficiat cuius quilibet potest est possibile ut sur-
currat et fortes non currat et aliiquid distingue-
citur est necessaria cuius quilibet potest est con-
tingens ut fortes currat et fortes non
currat.

Unde quantum ad impossibilitatem ali-
cuonis copulariae sufficiat quod una potest
sit impossibiliter et ad necessitatem dis-
tinguitur sufficiat quod una para sit ne-
cessaria: non tamen propter hoc requiri-
tur sed sufficit quod partes hanc inco-
possibilem. Et ista clare patet ex di-
ctis. Quarto probando a necessitate
principale quod stat aliquis sciatur vnu-
iversaliter et dubitetur copulariam com-
positam ex suis singulis. ubi ergo scilicet
istam oportet hoc est animal: et tamen du-
bito illam copulariam fortior est animal: quia vltis
eius partem dubito ergo vltis illas
formaliter non equivaleret aleti. Et
sic per conclusio tertia sufficiet probata.

¶ Ex qua et ex probatōibus sequunt
aliqua correlaria. Primo sequit̄ q̄
inductio seu p̄gressio a singlari bus
sufficiēter ensis ad suam vlt̄; nō
valeat s̄na fofallis p; ex sc̄da rōne.
Sc̄do sedq; q̄ s̄na q̄ r̄ locū a eo: o
in quāitate ad suā p̄cē seu s̄ha qua
erguit ab vli ad suā singlariē nō est
s̄ha fofal q; q̄n; aīs est possibile: et
s̄na ipossible p; ex sc̄da rōe q̄n; etiā
aīs ē nc̄iū vbi s̄ns ēt̄ s̄tingēs vt
hec oīs hō ē aīal. q̄ sof ē aīal v̄l si fi
placer hoc ex̄pli q; sc̄d; veritatem
aīs ē ita ignotū n̄c̄ s̄hs. q̄uis fo:te
aristoteles hoc nō cōcessiss; nos pos/
sum capere hoc ex̄st̄ oīc̄ ens ē ergo
hoc ens est demōstrando aliquid ens/
aīs ei ē mē nc̄iū t̄ s̄hs mē s̄tingēs
¶ Tertio sedq; correlarie t̄ hoc sp̄alit̄
ēt̄ quarta ratiōe: q̄ sillogisando ex̄
terminis obliquis nō v̄; sillogism?
sumēdo sub termino distributo a p̄te
dicti in p̄positōe vocali cōposita seu
de sensu cōposito. Uerbigratiā illa
s̄na nō v̄; nec est bon? sillogismus:
oīs hominē esse aīal est sc̄tu a te sof
est hō: q̄ sorte esse aīal ē sc̄tu a te nā
aīs est verbū in casu quo s̄ns ē falsū
Similis p̄pter similiē causā. Itē sil/
logism? nō v̄; om̄c̄ ens esse aliqd est
nc̄iū so:tes ē ens; q̄ sorte ēē aliqd ē
nc̄iū. Similis iste sillogism? nō v̄;
p̄pter eandē causā; quilibet bonus
logicus sc̄it q̄ ex hoc ipossible de/
nō est trinus t̄ vnl̄ est impossib/
le; ergo q̄libet bon? logic? sc̄it ex
hoc ipossible deus nō ē erit? t̄ vnl̄
ser̄ hoc ipossible hō est assinus t̄ tri/
angul? haber quattuo: angulos vel
quodlibet aliud ipossible. Lūz ipse
sc̄iret cōsequēs esse ipossible t̄ cōse/
quētā esse bona t̄ aīs esse ipossible
et sic sc̄iret q̄ hec ē ipossible deus
nō est trinus t̄ vnl̄ est falsū q̄

nō habetur sc̄leria q̄ hec est ipossible
lio s; solū fides et per s̄ns apparet
q̄ conclusio sillogismi fuit flā t̄ q̄l̄
pm̄ssariū erat vera. Unde certus est
ex fide q̄ minor erat vera t̄ secunda
etia erat vera q; quilibet logic? sc̄it
illa regulā ad ipossible sēq;ur q̄l̄
ve suppono. **¶** Quarto sequit̄ corre/
larie ex iā dīcī imediate q̄ iste mul/
tu differūt̄ quilibet bon? logic? sc̄it ex
ipossible sēqui quodlibet t̄ ex quilibet
impossible quilibet bonus logicus sc̄it
quodlibet sēqui nā prima eit de sensu
diuiso t̄ vera. vt iā dīcī est t̄ sc̄da
est de sensu cōposito t̄ falsa. Sedq;
enī bene ex quolibet ipossible bon?
logicus sc̄it quodlibet sēqui modo cons/
clusio ē falsa sicut patet ex iā dīcī
fo:maliter t̄ enī minor eit vera vt p;
et enī maior est falsa t̄ sic p; q̄ ma/
gna est differētia inter p̄positiones
quarum vna est in sensu cōposito et
alia in sensu diuiso. Nam ex illa de
sensu diuiso est bonus sillogism? su/
mēdo sub termino distributo a parte
dicti s; non est uta de sensu cōposito
Et hec differētia potest faciliē
apparere in alio ex̄p̄lo magis claro
multū enī differūt̄ iste necessariū eit
oīc̄ hoīz esse aīal: t̄ oīc̄ hoīc̄ ne
cessariū ēt̄ esse aīal. Similis utē sc̄io
oīc̄ hominē esse aīal: t̄ oīs hominē
sc̄io esse animal. Et hec de tercia cō/
clusionē t̄ suis correlariis ex quib;
clare patet solutio prime rationis.
I sic ergo had sc̄d; rationē respons/
deo negando assumptū. **¶** Et p̄ illo
pono hāc quartā conclusionē q̄ illa
vniuersaliō om̄is hō currit nō equi/
pollet fo:maliter uti copulatiue ali/
quis hō currit; t̄ non eit aliquis hō
quin ip̄e currit et intelligo de forma/
li equivalētia. vt supra exemplis
carū est in vna dubiatione. Propo/
sitiones autē aliquae formaliter dīcī

sur equipolere illo modo quādo qui
liber sequitur ad aliā formalī conse-
quētia et una est exponēs alteri? no-
tio: et clarior sicut copularia que ed-
pollet isti exclusiue tācū animal est
homo exponit ēa et ē clarior: ea: ideo
illa vniuersalis om̄is homo currit.
sequitur formaliter ex illa copularia
una et ecōtra: tamen illa copularia
nō ē exponēs illi? vniuersalis pmo
illa vniuersalis ē clarior ut p; itaē;
et etiā illa v̄lis nō est exponēs illius
copulariae: q; cathegorica nō est ex-
ponēs ypotherica: q; vis sic clario:
et ideo p; cōclusio. Sicut autē dico
de illa vniuersali om̄is homo currit.
Ita dicendū est de qualibet tali siue
affirmativa siue negatiua: et sic ap-
paret ex dictis solutio ad secundā;
dubitationem.

Eritis dubitatioē ista. v̄rū
illa sic cathegorica vel yp-
otherica sortes dormit plato
vigilante: et quād debet exponi.
Pro solutione dubii sciendum est q;
oblitiū? absolutus scđm grāmati-
cos exponit tripliciter: sc; p dū p n
vel p quia. Et sic ista propō sortes
dormit pōt exponi tripliciter. uno mō
sic sortes dormit: si plato vigiliat.
scđmō sic: sortes dormit du; plato
vigilat: triomō sic: sortes dormit q;
plato vigilat. Tūc tales ppositiōes
sunt distinguende: q; possunt esse ca-
thegorice vel ypotherica. Unū si sint
ypotherica tunc est una cōditionalis
falsa et per cōsequens impossibilis
cūtus antecedens est illa cathegori-
ca plato vigilat. scđa vero est una
tempo:alis equivalentis vni copularia
ue possibili: pmo in casu vere sc; isti
sortes dormit aliquo tempore: et in
illo tempore plato vigilat. Si vero
tales propositiones sint cathegorice
tunc sunt de copulato predicato cō-

ditionali: causalī: et tempo:ali: et sic
iste terminus sortes est subiectum et
illud verbū est: est copula et iste ter-
minus dormit̄ una cum eo: o rest;
duo est p̄dicatu et erit quilib; v̄o
positio singularis que conuerteret in
vna indefinēa: ut illa sortes dormit̄
quia plato vigilat cōvertitur in istā
dormiens q; plato vigilat est sortes
et ita de aliis et similiter ista sortes
dormit̄ platonē vigilante cōvertitur
in istā dormientia plato est vigilante
sortes et erit dicendū veritate illi? si-
cut de veritate aliquarū predictarū
Apparet ergo quād talis ppositio v̄l
alia sibi s̄lis in qua ablutus absolu-
tus sequit̄ totā ppositiōne cathego-
rica est distingueda ev q pōt esse ca-
thegorica vel ypotherica. Sed videt
michi q; si ablutus absolutus p̄ce-
deret ut dicēdo platonē vigilante sor-
tes dormit̄ ppositio nō esset sic disti-
ngueda s; esset simplicit̄ ypotherica:
et exponēda altero triū modis p̄dic-
torum. Et sic p; solutio ad tertiam dis-
putationē.

Jis p̄missis videndi est spe-
cialiter de p̄pōnib; exceptiōis
et earū proprietatibus seu cōditioni-
bus. Et q̄tū ad hoc sunt ponēda ali-
qua notabilia. scđo aliq̄ regule. ter-
cio mouēde sunt dubitationes.

¶ Quantū ad primum articulū scien-
dū est q; ille dictiōes p̄ter p̄ter q;
nisi et similes si que sint faciat p̄/
positiōne exceptiā et dicunt̄ dictio-
nes exceptiā. ¶ Scđo est notandū
q; qñ; hec dictio nisi sumit̄ excepti-
ue ut oē aīal currie nisi assīnus vel
nullus hō nisi sortes est assīn? et tūc
hec dictio facit p̄positiōne excepti-
ū et tunc valeret tantū sicut hec dic-
tio p̄ter quando tenetur exceptiā
Quandoq; vero hec dictio nisi tenet̄
consecutiue et tunc nō facit p̄positiōne

exceptius sed hypotheticā cōditione;
lēm ut dicēdo nisi hō esset sensitiū? homo nō esset aial. Et sic p; q; illa
dicēdo nisi includit negationē in se
nō solū infinitant̄ sed etiā negātēm
ut in illa nisl hō esset sensitiūus t̄. p̄d
dicātū p̄ime cathegorice est p̄o/
positio cathegorica t̄ negatio inclu
sa in ly nisl q̄i tenetur cōsecutiue h̄z
enā p̄oprietatē quā cōmunicer non
habet vna alia negatio negans. Hā
illa negatio nisl non distribuit quēls
terminū distribuibilē. se sequentem
iste sed solū cadi supra copulā t̄ su
pra illud qđ sequit̄ copulā et sic nō
distribuit terminū immediate se sc̄
q̄i entē et bene distribuite terminū
mediate se sequēt̄. Clerbigra ut
dicēdo nisi homo esset aial hō non
esset sensitiū? negatio inclusa in hac
dicēone nisl nō distribuit illū termi
nū hō; q; ly homo stat determinate
et est p̄ima proposītio idēfinita et ne
gatiua q; equivalet isti si homo non
esset aial hō nō esset sensitiūus t̄ illa
negatio cadi supra copulā t̄ illud
qđ sequitur copulā. Ex quo sequi
tur corollari q; illa est falsa nisl hō
aial esset hō non esset sensitiūus; q;
in p̄ima ly aial non distribuit ex eo
q; non sequitur copulā t̄ sic abs est
versū et p̄is est falsū sicut p; intuēti
Et sic p; quō multū resert dicere ni
si hō animal esset dicere: nisl homo
esset aial prima enī est falsa et sc̄da
vera. Tertio est notandū q; hec di
cīo p̄icter aliqñ tenet exceptiue alii
quādo distributiue. Primo facit p̄o/
positiōne exceptiua ut dicēdo om̄
nis hō p̄icter sōrem cur:ū. sc̄do mō
nō facit p̄positiōne exceptiua ut di
cēdo om̄is hoīes p̄icter duos sunt
quatuor: vnde h̄c dicēdo p̄icter nūq;
cellect̄ distributiue: nisl q̄i addit̄ur
ic̄ mino numeri: alii q̄i vero addit̄ ter

m̄inot̄ gl̄io a termino numerali: t̄le
tenet exceptiue. Q̄i vero addit̄ ter
mio numerali t̄hic nō denotat q; p̄e
dicātū p̄positiōis removet ab eo cui
addit̄ hec dicēdo p̄icter sed magis q;
removet̄ a subiecto: ut dicēdo oēs
hoīes hec quatuor sunt quatuor:
nō denotat quatuor removet̄ a q̄e
tuor: sed ab octo. Similiter p̄ p̄icter
denotat p̄dicātū in eē illi cui addi
tur hec dicēdo p̄icter ut dicēdo octo hoīes
p̄icter duos hoīes sunt sex: con
stat q; illud p̄dicātū sex hoīes non
d̄f de illo termino sex hoīes cui addit̄
hec dicēdo p̄icter. P̄ ergo ex dictis q;
dictiōes sunt exceptiue: t̄ q̄i faciūt̄
propositionē exceptiua t̄ q̄i nō. Et
hec de primo articulo. ¶ Seq̄untur
alius articulus sc̄ secundus.

Quāntū ad sc̄dm articulū ponē
de sunt aliq̄e regule de propo
sitōibus exceptiuis. ¶ Prima regu
la est nūq; exceptiō detet fieri nisl a
toto in quāritate. i. a termino distri
buto: vel determinato signo v̄li ut di
cēdo oīs hō p̄icter sōre cur:ū. Un̄
hee est īpropria nec est vera nec fal
sa: hō p̄icter sōre cur:ū q; exceptiō
addit̄ isti termino hō non distributo
signo vniuersali. ¶ Sc̄da regula est
iii. uq; proposītio exceptiua in q̄ di
cīo exceptiua nō negatur est propria
nisl eius preiacens sit v̄lis: ideo illa
ē īpropria hō p̄icter sōre cur:ū q;
eius preiacens non est v̄lis sc̄ illa hō
cur:ū: vnde preiacens alicuius excep
tiue vocatur illa p̄positiō que rema
net ablata exceptiōe: ut si ab illa ex
ceptiua nullus homo p̄icter sōrem
cur:ū: removet̄ hec exceptiō p̄ic
ter sōrem remanebit illa v̄lis null?
homo cur:ū que est eius preiacens.
Tertiā regula notanter addit̄
illa clausula; i qua dicēdo exceptiua.

1

non negatur: nam si hec clausula non adderetur illa non esset vera; ideo male dicunt aliqui predicta clausulam non apponere. Nam in ista exceptiva non omnis homo preter sortem currit. dictio exceptiva negat et tamen eius praiacens non est universalis sed particularis. scilicet illa non omnis homo currit. ¶ Ex hoc sequitur corollarie quod non semper exceptio fit a termino distributo. Cum tamen in prima regula dixi quod exceptio debet fieri a toto in quantitate exposui: id est a termino communis distributo vel de terminato signo vni. Unum quoniam in hac propositione non omnis homo preter sortem currit sicut exceptio ab illo termino homo qui non distribuitur: tamen determinat hoc signo omnis quod est nisi genu vni. Et aliquis obiceret contra dicra. Nam dictum est quod illius propositionis nullus homo preter sortem currit et tamen in dicta propositione dictio exceptiva negat propter negationem negantem precedentem ipsam et similiiter videtur quod illius propositionis non omnis homo preter sortem currit: preiacens debet esse universalis non obstante quod dictio exceptiva negatur vel si dicatur quod non est similiter causa diversitatis. Ad hoc respondeo negando assumptum scilicet quod in illa propote nullus homo proter sortem currit: exceptio negatur sive dictio exceptiva quoniam dictio negans precedat eam. quod per quod equipolet isti omnis homo preter sortem non currit in quantum dictio exceptiva non negatur. ¶ Unde pro illo ponio Tertiam regulam scilicet quod in propositione exceptiva negatio negans: quantum precedat dictiorem exceptiavam tamen non negat ipsam nisi etiam cadat super signum universalis quod additum ter-

mino: videlicet a quo sit exceptio sic hic non omnis homo preter sortem currit: negatio cadius supra illud significat omnis ideo negat dictiorem exceptiavam scilicet hic nullus homo preter sortem currit: illud significat nullus non negatur ideo quoniam negatio precedat dictiorem exceptiavam enim non negat eam. Et si queras quod est causa illius regulae: dico quod est modus intelligendi. Et hac autem regula sequitur corollarie quod quandoque in propositione exceptiva affirmativa dictio exceptiva negatur per dictiorem negantem ut in illa nullus homo preter sortem currit: hec enim propositione est affirmativa quod sua contradictione est negativa et tamen dictio exceptiva negatur sive in predicta regula patet. ¶ Secundo sequitur corollarie quod non semper due negationes equivalent affirmationem patet quia in predicta propositione sicut due negationes negantes scilicet non et nullus que ambo procedunt illas dictiorem preter: et tamen hoc non obstat in illa dictio preter negatur quia non negaretur si nulla esset negatio.

¶ Tertio sequitur corollarie quia omnis propositione exceptiva sive affirmativa sive negativa in qua dictio exceptiva negatur per negationem negantem habet suam praiacentem unam particularem vel ideam et numerum habet suam praiacentem universalis. Exemplum de affirmativa: ut non nullus homo preter sortem currit: hec enim est affirmativa cuius praiacens particularis est ista non nullus homo currit. Exemplum de negativa: ut non omnis homo preter sortem currit: hec enim est negativa cuius sua praiacens est ista particularis non omnis homo currit. ¶ Quarتو sequitur corollarie quod non se-

Dpositio exceptiva est uniuersal immo quandoq; idestinata vel pecularis. et hoc est vix q; de affirmativa q; de negativa. Istud co:relariū p; ex pdcis nā exceptiva et sua p̄accēs sūt eiusdē q̄ntratis. Igis ex p̄ma et scda regul sequitur ille r̄le. En quarta regula est: q; nō sp̄ loco illi? oīōis nō omis ponitur uenient hoc orō aliquis nō. Iste enī non equalēt: nō oīōis hō p̄ter sorte curru: et aliq; hō p̄ter sorte nō currit. q; p̄ia ē p̄pria et vera v̄l falsa sicut pater ex dictis: secunda vero est ipropria nec vera nec falsa sicut ex p̄ma et scda r̄lis prius positiis patr;. Q̄ Quarta regula ē: q; aliq; sūt pp̄oes v̄les cōtrarie q; non haber aliq; p:o p̄ones subcōtrarias q; sūt indefinita vel peculiares h̄ntes subiecta determinata signis pecularib?: v̄bigta. Ille sūt r̄les cōtrarie null? hō p̄ter sorte currit oīōis hō p̄ter sorte currit. et tñ nō h̄nt aliq; pp̄oes categoricas subcōtrarias q; sūt idestinata v̄l peculiares h̄ntes subiecta signis pecularib? determinata. Nā si h̄ntent ali quas cēnt ille aliq; hō p̄ter sorte nō currit aliq; hō p̄ter sorte currit. Ille non sūt p̄pe nec vere nec false, ut patr; ex dictis. Hec at r̄la aīq; h̄nt veritatē intelligēda ē nisi subiecta peculariū v̄l idestinata maneat sūt subiecti pp̄oni uniuersali cōtraria r̄li. et hoc dico norant p̄pter octauas regulā iherius ponendā pp̄t quā p̄dici q; p̄dicat̄ uniuersaliū h̄ntū peculiares subcōtrarie sunt ille due: aliq; hō ali? a sorte nō currit aliq; hō ali? a sorte currit tñ utrā p̄culariū subiecta nō sūt similia subiecti pp̄oni uniuersaliū s; loco illi? orationis p̄ter sorte q; ponit in v̄li a p̄te subiecti dēt p̄nt a p̄te subiecti in peculari illa oīōis aliis a sorte ad salvandū pp̄lerat̄ sermonis in ipsa p;

ticulari. ¶ Secunda regula ē: q; descendēdo sub terio distributo pp̄ponit exceptio nō oīōis poi exceptio in singulartib? p̄ q; descēdit. Unū non sequit oīōis hō p̄ter sorte currit: q; ille hō p̄ter currit. id q; tal singulartis apparet ipropria pater ex dictis. ¶ Septima r̄la est: si logisādo ex pp̄onib? exceptiis nō oīōis q; mediū maneat in p̄p̄a forma in utrāq; p̄missaq;. Unū iste sillogism? in p̄ma figura nō valit. oīōis hō p̄ter sorte currit: aliq; currēt est hō p̄ter sorte: q; aliq; currēt currit. Adior enī ē ipropria nec v̄a nec falsa. Ad vidēdū aut̄ q̄liter dēat fieri descensus sub talib? pp̄onibus et q̄liter ex eis dēat sillogisati pono octauā regulā: q; v̄bi non p̄t saluari proprietas locutionis ponēdo hāc dictionē p̄ter loco illius debet poi aliis vel aliud per exceptionē. Et ideo debet sic fieri descensus: omnis homo p̄ter sorte currit ergo iste hō aliis a sorte currit et iste homo. li? a sorte currit et sic de singulū aliis a sorte. Silit debet sic sillogisari oīōis homo p̄ter sorte currit: plato e aliis a sorte: ergo plato currit. Et sic non oportet q; in prima figura illud qd est subiectum maioris p̄positionis sit predicatum minoris in propria forma. Ex predicatis et maxime ex regula precedenti sequitur cōtra quosdam qui ex quarta regula inferunt duas. ¶ Prima regula ē: q; nō semper ab uniuersali ad suam indēfinitam vel particularem est bona cōsequētia quia ut ipsi dicunt: non se quicur. Omnis homo p̄ter sorte currit ergo aliquis homo p̄ter sorte currit nec sequitur ergo homo p̄ter sorte currit. ¶ Secunda regula quam inferunt est: q; nō cuius propositioni uniuersali cōtradicit p̄positio idestinata vel pecularis ei

correspondens. sicut nec ille contradicunt ois hoc preter sorte currit. et alius quis homo preter sorte non currit. nec ille. nullus homo preter sorte currit et aliquis homo preter sorte currit. et cōst mūlter dicendū est indefinitis.

¶ Alio verbo loquuntur proprie ut videat. quia non proprium dictum est quod aliqua proprie possum universalis et a vel falsa habeat suā indefinitā que nec sit vera nec fā: vel quod aliqua universalis vera vel fā: habeat suā indefinitā vel particularē ei correspondē que nec sit vera: nec falsa. Talis enim particularis non correspōndet ei et ideo quoniam bene cōcedā quod illa dicitur non valer: omnis homo preter sorte currit et aliquis homo preter sorte currit. et quod iste non sūt h̄dictō: rie: omnis homo preter sorte currit et aliquis homo preter sorte non currit tamē non cōcedā predictas regulas quod dicā quod ista aliquis homo preter sorte currit non est particularis illi? universalis omnis homo preter sorte currit; sed illa aliquis homo aliud a sorte currit. sicut dican quod illa aliquis homo preter sorte non currit nō est h̄dictoria illi? ois homo preter sorte currit nec est particularis ei correspondē in h̄dictō: sed ista non omnis homo preter sorte currit. ¶ Et si queras unā p̄ticularē de signo particulari vel indefiniti et h̄dictoriā. Respondebo disiū ceterū scilicet quod nullā habet vel si habeat etiā illa aliquis homo aliud a sorte currit: vel homo aliud a sorte currit. Et tunc dicā cōter quod non oportet in propone universalis et in particulari vel indefinitā esse idem subiectū totale sicut in exemplis predictis et hoc eorum sequitur ex octava regula. ¶ Hōna regula est: quod si exceptio cadat sicut p̄terim cōtem non debet primo fieri descensus sub illo timore cōmuni super quā cadit illa dictio exceptiva

sed sub termino a quo sit exceptio vīgūratia: omne animal preter hominem est irrationale non debet primo descendere sub illo termino hominem: si antecedens esset verū et consequens falsum sed primo debet descendere sub isto termino animal: ut dicendo ergo hoc animal aliud ab homine est irrationale et tunc facto descendere sub hoc termino animal poterit etiam fieri sub hoc termino homo. ¶ Decima regula est: quod omnis proposītio exceptiva est imp̄ropria in qua illud a quo sit exceptio continetur sub illo quod excipitur et inferius ei et ideo tales sunt imp̄roprie omnis homo preter animal currit omne animal preter substantiam est sensibile. Aliqui autem possunt hanc regulā sub his verbis quod semper illud quod excipit in exceptiva debet esse aliquid cōtentum subiecto sed hoc est falsum p̄timo quia dicendo omnis homo preter sortem currit. Et homo non est subiectum huius proposītiois sed hoc eorum preter sorte et ideo ly sorte non est aliquid contentum subiecto licet bene sit contentum sub hoc termino homo qui est pars subiecti ideo illa non bene explicatur per illa verba. Secundo quia dicendo omnia currēns preter hominem est albus hec proposītio est propria nec ly currentis est aliquid cōtentum sub ly homo nec ly homo sub ly currentis p̄timo quandoque stat quod sunt plures homines et quia non possunt plura currentia quod sunt homines. Id illa regula sub talibz et veris p̄dictiis non fuit vera. quia et adhuc multe regule possent ponari tamen ille sufficiunt. quia etiam quedam possunt p̄ni quarum declaratio presupponet illa que inferius sunt dicentia in solutione dubitationū et ideo ille potest

tur ibi et quandoque in notabilibus et quandoque in co:relatis secundum quod ex eo requirit.

Quantis ad tertium articulū principale mouende sicut et soluende tres dubitantes
Prima est quomodo supponunt termini in propositione exceptiva. Pro quo sciendū est quod aliqui dicunt quod predicatū in propositione exceptiva affirmativa habet supponēt confusam tantum quia contingit descendere ad inferiora nec per disiūcū, siuā nec per copulariam ut dicēdo omnis homo p̄ter sortem currit: ly currens supponit confuse tantum hoc autem non est universaliter verum sed habet veritatem de predicatione exceptiva non negatur cuiusmodi est illa de quo positiū est exemplū: non autem habet veritatem in qua dictio exceptiva negatur in propositione affirmativa ut in ista p̄pōe nō nullus hō p̄ter sortē est curtes: hec enim ē propōd affirmativa in qua dictio exceptiva negat ut p̄ter ex correlario p̄mo tertie regle superius posite. In hac autem p̄opōne predicatū non supponit confuse tantum sed determinate quod duc negationes cadunt supra ipsū. ¶ Sed scindū est quod isti etiā dicunt quod in p̄opōne affirmativa exceptiva subiectū habet supponēt confusa et distributiuā. tñ illi distinguunt de supponēt confusa et distributiuā quod quedam ē absolute scilicet quādā terminū distribuitur p̄ quolibet sub eo contento: ita quod non p̄l p̄ uno quod p̄ alio. et talē supponēt cōtūsam et distributiuā non habet subiectū in p̄opōne exceptiva ut illi dicunt. ¶ Aliud est lūmperata et arctata scilicet qđ

terminū pro aliquo sub eo contento distribuitur et non p̄ quolibet ratione aliquis termini additi et hoc modo supponit subiectū propōnēt exceptiva ut illi dicunt. Sed de virtute sermonis illa opinio non apparet in vera P̄imo ergo dico quod est aliqua propōnēt exceptiva affirmativa cuius subiectū determinate supponit. Parte de illa in qua dictio exceptiva negat ut illa non omnis homo p̄ter sorte currit Ideo est falsum quod isti dicunt subiectū propōnēt exceptiva habere suppositionē confusa et distributiuā si hoc intelligatur universaliter. Secundo dico quod cuiuslibet propōnēt exceptiva affirmativa cuius subiectū distribuitur in qua dictio exceptiva non negatur subiectū habet suppositionē confusa et distributiuā absolutā cuius oppositū illi dicunt. Et hoc ego declaro unde ḡra exempli capitulo iiii: oīs hō p̄ter sortē currit: in qua subiectū distribuitur. Dico quod subiectū habet supponēt confusam et distributiuā absolutā et non limitata: quia subiectū est hoc totū omnis hō p̄ter sortem: et distribuitur p̄o quolibet contento sub eo scilicet p̄ quolibet hōte qui non est sortes: sicut in illa omnis hō aliis a sorte currit: subiectū est hoc totū hō p̄ter aliis a sorte et distribuitur p̄o quolibet alio a sorte. ideo distribuitur p̄o quolibet sub eo contento et p̄ hōis habet supponēt confusā absolutam. ¶ Sed forte aliquis diceret quomodo supponit terminū a quo sit exceptio in propōnēt affirmativa scilicet quod ly hō p̄ter sortē currit et verū distribuitur. Aliqui volūt dicere quod in exceptiva terminū cōtūs a quo sit exceptio supponit confuse tñ: quod non contingit descendere ad aliquod deinceps natū suppositū; non enim sequitur

go plato preter sortē currie q: propō
esse inepta et incongrua ut patet ex
dictis. Sed isti falsū dicunt: vñ bñ
potest fieri descensus sed non illomō
ut patet in sexta et octava regul su-
perius positis. ¶ Alio potest dici scz
q: ille termin⁹ homo supponit cōfu-
se et distributive; non tamen p:mo quo
libet sub eo comēto et ideo habet sup-
positionē conuissam et distributiuam
non absolue sed limitatā; et hoc est
bene verū si ipsi vocē subiectū p:po-
sitionis exceptiū illū terminū a quo
sit exceptus a parte subiecti sicut est
ille terminus hō in illa propositione
Sed licet bene dicitū sit hoc tamen ē
imprōp̄ locutum q: ille termin⁹ hō
non est subiectū sed est p:gs subiecti.
et ideo dico q: subiectū habet suppos̄
confusam et distributiuā absolu-
tā. Sed tamen pars subiecti est ille
termin⁹ homo habēs suppos̄em cōfu-
sam et distributiuā limitatā et arcta
pā ad aliqua supposita. et ideo si ali
quis vellē descendere sub illo tñio
homo p:ce non deberet descendē ad
oīa eius supposita sed solū ad illa p
quibus distribuitur. Vñ non sequit
omnis homo p:ter sortē currie ergo
sortes currie: imo formaliter sequitur
q: sortes non currie: sed bene sequit
ergo plato currie: iohannes currie: et
sic de singulis q: sunt et nō sūt sortes
¶ Ex quibus sequitur correlatio q:
tales regle a superiori distributo ad
sūt inferius est bona consequētia;
et ab omni vnuersali ad suas linguis
larem est bona consequētia non i: sūt
generaliter vere; sed oportet aditere
q: illud inferius non sit extra captū
vel q: sit superius distributum pro
quotibet suo inferiori vel superiori.

Ertio scđdum est q: si ex-
cep̄tua fuerit negatiua
tam subiectum q: predic-
tum supponit: confuse et
distributive. Sed tamen hoc
non est simpliciter verum sicut ali-
qui dicunt. Nam p:mo si in tali
exceptiū negatiua dictio exceptiā
negaretur et dicendo non nullus ho-
mo preter sortem non currit: subiec-
tum non supponit confuse et distri-
butiuē sed determinare. Secundo si
propositio esset de modo loquendi in-
consueto id est: si p:dicatum p:ce-
deret copulam non oportere predica-
tum distribui et dicendo omnis hō
mo preter sortem animal non e: t p:
animal non distribuitur quia p:ce-
dit negationem.. ¶ Sed simpliciter
loquendo si propō fuerit neg. excepti-
ua et dictio exceptiā non negatur:
et propositio sit de modo loquendi cō-
fuerit vel etiam inconsueto et q: nega-
tio procedat p:dicatuē tunc tam sub-
iectum q: p:dicatum supponunt cō-
fuse et distributive: ut dicendo omnis
hō preter sortem currit: vel null?
hō preter sortem non animal e: t. Sic
ergo patet ex p:dicatis quomodo in
exceptiā sive affirmativa sive nega-
tiva sive dictio exceptiā negatur il;
lic non subiectum et p:dicatum sup-
ponunt. similiter quomodo suppo-
nuntur a quo sit exceptio.

¶ Sed tunc oportet videre quo
modo supponit terminus sua quā
cadit dictio exceptiā. ¶ P:ro quo
quarto est notandum q: dictio excep-
tiā quandoq: cadit sup:is terminis
num discretum sive dicendo p:ter
sortem. Terminus autem discretus
si teneatur discrete supponit semper
discrete. Ideo dictio cades quecumq:
super ipsum non mutat suam suppo-
nitionem.

Quandoq; vero dicto exceptio cadit
supra terminū cōdem tunc si dicio ex
ceptiva non negetur ipsa facit ipsius
terminū supponere confuse t distribui
re ut dicendo omne vel nullum
āīal p̄ter hominē currie ly hoīem
stat confuse t distributive. Et dico
notanter stat cōfuse t distributive.
non enī dico supponit q; licet dictio
exceptiva quandoq; cadit supra ter
minū rectū: ut dicendo omne āīal p̄ter
q; homo currit: tamē quandoq; ista
dictio p̄ter cadit supra terminū ob
liquū. modo forte aliquis cauillator
diceret q; o'liquus non potest sup
ponere q; non potest subici vel pre
dicari: saltem per se in propositione
de inesse t de verbo personali. Et licet
ad hanc cauillationē posset faciliter
r̄nderi q; licet obliquus p̄ter loquē
do nō supponeret: tamē dicit cōter
supponere quando sius rectus sup
poneat. Unde potest dici q; licet obli
quis per se non supponeret: t̄n̄ sup
ponit cū alio. nichilomin⁹ tamē nō
volui dicere q; ly hoīes supponat cō
fuse t distributive sed dixi q; stat: q;
stare est in plus q; supponere. Und
potest dici q; uis eccl̄verso non conce
dā q; in illa propōneōis chimera ē
subiectū supponat confuse t distri
butive: amē diceret q; stat confuse t
distributive. Et ratio est: quia illa di
ctio p̄ter est exceptiva t omnis di
ctio exceptiva includit negationē q;
distribuit terminū immediate sequen
tem se si sit distributibilis. q; au
tem ita sit: hoc apparet primo q; illa
propositio omne āīal t ē. habet vñaz
exponentē negationē ut ista patet
quod non esset nisi illa dictio p̄ter in
cluderet negationē. Secundo pat; q;
illa propositio omne āīal p̄ter hominē
currit: formaliter infert istā: cē āīal
aliud ab hoīe currit. Nam dicens cē

p̄ius in octava regula q; loco huius
termini p̄ter potest cōvenienter ponit
ille terminus aliis vel aliud: cōstat
autē q; ille termin⁹ aliis icludit ne
gationē: ideo distribuit illū terminū
hoīem: quare sequitur q; enī in exce
ptiva illū s̄incathegoreuā p̄ter di
tribuebat illū terminū homo t sic ē
dicendū de altis. q; Ex hoc sequitur
corollarie q; regla illa non ē vñā: quā
aliqui ponunt: sc̄ q; quādō illū supra
quod cadit exceptio est termin⁹ cō
muniſ: ad veritatē talis exceptie nō
requiritur q; p̄dicatū insit vñter illi
sup: aquod cadit exceptio si sit excep
tiva negativa: vel q; remoueat vñ
si sit p̄positionis exceptiva affirmativa
hec enī regula est falsa si intelligat
P̄positionis exceptiva in qua excep
tio non negatur: modo in tali excep
tiva ut patet et dictis terminis di
tributibilis si tamē non sit distribu
tus distribuetur. Ideo si p̄dicatus
p̄positionis debet vñiversaliter iisse
illi super quā cadit exceptio si sit ex
ceptiva negativa vñiversaliter remo
uetur: si sit affirmativa exceptia vñ
Uerbigratia: ad veritatē illius excep
tiae negativa: omne animal p̄ter
hoīem non currit: q; ly animal non
distribuitur: ideo ad eius veritatem
requiritur q; p̄dicatū insit vñ
saliter hunc termino homo: ita q; hec
sit vera omnis homo currit: t conli
militer dico de illa exceptiva negati
va: nullū animal p̄ter hoīe currit
quia equalest isti omne animal p̄ter
hoīem non currit: t in veraq; ly ho
minē distribuitur: q; in nulla ipsaq;
illa dictio p̄ter negatur sicut patet
et dictis. q; Ex quo sequitur corol
larie: q; noi semper negatio negans
precedens aliquod s̄incathegoreuā
distributū: ipedit eius distributionē
ut dictū est ergo ad veritatem illū:

nullū animal p̄ter hoīem currit: red
ſtetur q̄ p̄dicatū inſte vniuersaliter
terio ſup quē cadit exceptio: vbiq̄a
ad veritatē illi⁷ exceptiua negatiua:
oē aīal p̄ter hoīem currit: q̄ ly ho
minē diſtribuitur t̄ excludit ab v̄l.
ideo ad ei⁷ veritatē cū affirmatioia re
quirit q̄ p̄dicatus remoueat ab illo
terio homo: ita q̄ hec ſue vera nullus
homo currit. nā ſi alijs hō curreret
hec eſſet falsa oē aīal p̄ter hominem
currit: ex quo ly hoīem diſtribuit p̄
quoliber hoīem. ¶ Ex quo ſequitur
co:relarie q̄ iſta ḡna nō valet: omne
aīal p̄ter ſortē currit: ergo oē aīal
p̄ter hoīem currit: q̄ in caſu aīis
eſſet verū t̄ cōſequens falso: p̄ez ex
dictis. nā ab inferiori ad ſuperi⁷ cui
diſtributione nō valet conſequentia
ac ſi argueretur ſic. ſortes nō currit
ergo nullus homo currit. ¶ Et ex ea
dem ſequit q̄ hec ḡna nō valet: qui
libet hō p̄ter ſortē currit: ergo q̄libet
homo p̄ter vñū aīal currit: ḡna enī
implicat contradictionē: q̄ ad ipsuz
sequit q̄ nullus vñus homo currit:
t̄ q̄ q̄libet homo ſit vñus hō hoc
repugnat illi exceptio. ¶ Ex dictis
iterū ſequitur co:relarie: q̄ q̄uis lo
co illius dicitionis p̄ter poſſit poſſi ille
termin⁷ ali⁷ vel aliud manete vita
te p̄:opōis; nō tñ ecōuerſo: verbiq̄a
q̄uis loco iſtius orōis p̄ter hoīem:
poſſit poſti aliud ab hoīe: ita q̄ hec
ſequentia eſt bona: oē aīal p̄ter ho
minē currit: ergo omne aīal aliud ab
hoīe currit: non tamē ecōuerſo. vñ
non ſequit: oē aīal aliud ab hominē
currit: ergo oē aīal p̄ter hoīem cur
rit. Nam ſi oē animal curreret: om
ne aīal aliud ab hoīe curreret: t̄ ſic
aīis eſſet verū t̄ cōſequens falso. Si
milit non ſequit: oīis homo aliud a
ſorte currit: ergo oīis homo p̄ter ſor
tem currit: q̄ ſi ſortes currēt ḡnig es

ſet falsum t̄ tamē aīis poſſet eē ver
hoc non obſtantē. t̄ ſic p̄ correlatū

¶ Sic ergo parēt predictis quō
omnes termini ſupponuntur p̄positō
ne exceptiua ſue affirmatioia ſue ne
gatiua. Inde ex dictis poſtūnt colli
gi aliquae regule generales. ¶ P̄:ia
eſt q̄ in qualibet p̄poſitione excepti
ua ſubiectū t̄ p̄dicatus ſupponunt
eodem modo ſicut ſubiectum t̄ p̄c
dicatum ſue preiacens: tamē bene
verum eſt q̄ ſubiectū p̄poſitionis
preiacentis habet ſuppoſitionē abſo
lutam t̄ in exceptiua habet ſuppoſi
tionē arctatam t̄ limitatam.

¶ Secūda regula eſt q̄ quelibet p̄po
ſitione exceptiua eſt ſimilis qua:titate
ſicut ſua preiacens: t̄ hoc ſequit ex
predictis. ¶ Tertiā regula eſt q̄p
cuiuslibet p̄poſitionis exceptiue cu
ius exceptio nō negatur per nega
tionem negantem ſubiectum ſuppo
nit confufe et diſtributioe. t̄ ideo q̄li
ber talis eſt vniuersalis. ¶ Quar
ta regula eſt: q̄ cuiuslibet p̄poſito
nis exceptiue cui⁷ exceptio negatur
ſubiectum ſupponit deimiatē vel co
fuse tantum t̄ ideo quelibet talis eſt
indefinita vel particularis t̄ ille re
gule manifeſte patet in talibus ſu
p̄dictis. ¶ Motandum eſt propter
cauillat. omnei n̄ q̄ cum dicēt eſt ſu
p̄ia: q̄ ſubiectū t̄ p̄dicatum p̄po
ſitionis exceptiue ſupponunt ſic vel
ſic: hoc eſt intelligendum condicōna
liter ſi ſupponant: t̄ ita erit intelligi
endum inferius cum dicetur de re
gulis exceptiuarum. Et hec de p̄mo
dubio.

¶ Sequitur ſe:dm dubium.

b.i.

Ecce da dubitatio est: quo/ mō sicut exponēde p̄pōnes exceptio q: sup: a dicti est q: quedā sūt p̄pōnes exce pte in quibus dictio exceptio nega tur: t quedā in quib⁹ dictio exceptio ua nō negat. Et iō p̄fō vidēdū ē de illi in qib⁹ dictio exceptio nō negat. t q̄s ad hoc vidēdū ē p̄io q ad via tē c libi excepēde in q̄ dictio exceptio nō negat p̄ nega. negatē req̄rit q p̄ dicatū remoueat a pte extra capta. id ē a tertio super quē cadit exceptio t q̄ insit cuiuslibet sc̄tē sub subctō si sit affirmativa. si sit negativa req̄rit ecōuerso sc̄tē q̄ p̄dicatū insit termino super quē cedit exceptio t remoueat a quolibet alio cōtentō sub subctō: Uerbigrā ad vītarē illi⁹ omnis hō p̄ter sorte currēt: requirit q̄ p̄dicatū sc̄tē currēt remoueat ab hoc terio sortes t q̄ insit cuiuslibet alio cōtēto sub hoc terio hō. Et ad veritatē illius null⁹ homo p̄ter sorte cur re requirit q̄ hoc p̄dicatū currēt iste huic terio sortes t remoueat a quilibet alio contēto sub hoc termino homo. **S**ecundo est notandum q̄ si pars extra capta. i. terminus su p̄: a quē cadit dictio exceptio sit terminus cōis tūc p̄dicatū p̄pōlis exceptive in qua dictio exceptio nō ne gat dēt vīr remoueri a pte extra capta si sit affirmativa vīa t dēt eides inesse vniuersalit si sit negativa vīa: Vībigrā: ad veritatē illius: omne ani mal p̄ter hominē currēt: requirit q̄ p̄dicatur remoueat vniuersaliter ab hoc termino homo. t ad veritatē illius: null⁹ animal p̄ter hominem currēt: requiritur q̄ p̄dicatum vniuersaliter insit huic termino homo. Si vīo pars extra capta esset singularis hoc non oportet: t hoc totum p̄: ex p̄dicatis in quarto notabili

p̄me dubiaeōis. **T**ertio est no/ tandū q̄ oīs p̄positio exceptua sive affirmativa sive negativa in qua dictio exceptua non negatur exponetur p̄ vñā copulatiua cuius vna pars est copulatiua affirmativa: t alia nega tiva: t hoc patet ex p̄dictis. Tamec̄ alia copulatiua per quam exponitur exceptua negativa t alia per quā exponitur affirmativa. Mā exceptia affirmativa exponetur per vñā copu latiūā cuius prima pars est vna ne gativa in qua predicationi negatur de termino supra quē cadit exceptio si/ ue sit terminus communis sive sin gularis: t secunda est vna affirmativa in qua predicatū vniuersaliter affir matur de termino a quo sit exceptio addendo illum terminū aliud: Uerbigrā: omnis homo p̄ter sorte cur rit: prima exponēs est sortes nō cur rit: sc̄tē: iusta est omnis homo aliis a sorte currit. Et sic illa exceptia equalet copulatiue composite ex illis: sive singularis sit p̄ma t alia secun da sive econverso: quia in copulatiua non refert que pars sit p̄io: t q̄ pe sterior. Sed exceptua negativa exponetur per vñam copulatiua cuius vna pars est affirmativa in qua predicationi affirmatur de termino super quē cadit exceptio vniuersaliter si sit terminus cōis. t singulariter si sit terminus singularis. Et alia est vna negativa in qua predicatū vniuersaliter negatur de termino a quo sit exceptio addendo illū terminū aliud. Uerbigratia: nullum animal p̄ter hominem currit: vna exponens est oīs homo currit: alia est nullus animal aliud ab homine currit. t sic illa exceptua equalet copulatiue composite ex illis. **E**x p̄dicatis sequi tur correlative: q̄ sicut ad veritatē co pulatiue affirmatiue requiritur veri

tas cuiuslibet sive partis præcalis ppter quod a copularia affirmativa ad qualibet ei⁷ partem et non e contrario est bona ḡna: ita ad veritatem exceptio in qua dictio exceptiva non negat regris duas cuiuslibet exponentis: ppter quod ab exceptiva ad qualibet ei⁷ exponet est ḡna formalis et non e contrario: q^z ex veritate unius exponentis non sequitur veritas exceptiva. ¶ Seco sequitur correlative: q^z si preiacens exceptiva sive affirmativa sive negativa: dicitur in dictio exceptiva non negat iste vera exceptiva erit illa ut si hec sit vera omnis homo currat: hec erit falsa: omnis homo ppter solum currat: et hoc patet ex dictis. Dico autem notandum quod in dictio exceptiva non negatur: q^z si negaret dictio exceptiva illud non habet veritatem. Ideo aliqui male ponunt illam regulam generalis: Nam si nullus homo currat: hec esset vera non omnis homo ppter solum currat: q^z sua contradictoria esset falsa ut classis est et hec tamquam esset vera non omnis homo currat que est preiacens illius. Patet illud quia in talibus exceptiis in quibus dictio exceptiva negatur quis preiacens sit vera non tamquam exceptiva: immo est falsa. Sic ergo per ex predictis quomodo debet exponi propositionis exceptiva sive affirmativa sive negativa in qua dictio exceptiva non negatur. Sed tunc oportet vide re quomodo exponitur propositionis exceptiva in quod dictio exceptiva negatur: Et quare ad hoc notandum est quod omnis exceptiva in qua dictio exceptiva negatur potest exponi per quam sua contradictoria exponitur. Verbigratis illa: omnis homo ppter solum currat: que contradicunt iste copulariae: sicut non currat: et omnis homo aliis a seipso currat: per quam exponitur illa: omnis homo ppter solum currat. Semper enim copularia et disjunctiva composita ex partibus contradictionibus contradicunt idem et cetera.

¶ Tertio sequitur correlative quod omnis propositionis exceptiva sive affirmativa sive negativa in qua dictio exceptiva negatur potest exponi per unam copulariam ppter exponendo negationem ipsius propositionis. Ideo tales propositiones contradicunt et per consequentes exponende sunt per tales contradictiones. ¶ Ex quo sequitur correlative: q^z omnis propositionis exceptiva sive affirmativa sive negativa in qua dictio exceptiva negatur per negationem negatur ppter precedentem: debet exponi per unam disjunctivam constitutam ex partibus contradictionibus partibus illius copularum q^z quam exponit exceptiva non negatur. Verbigratis illa: propositionis non omnis homo ppter solum currat: debet exponi per unam disjunctivam compositem ex partibus contradictionibus partibus illius ppter unam per quam exponitur illa: omnis homo ppter solum currat: scilicet per istam disjunctivam sicut currat vel aliquis aliis a seipso non currat: que contradicunt iste copulariae: sicut non currat: et omnis homo aliis a seipso currat: per quam exponitur illa: omnis homo ppter solum currat. Semper enim copularia et disjunctiva composita ex partibus contradictionibus contradicunt idem et cetera.

¶ Secundo sequitur correlative quod omnis propositionis exceptiva sive affirmativa sive negativa in qua dictio exceptiva negatur potest exponi per unam copulariam ppter exponendo negationem ipsius propositionis.

Uerbiugia: Illa ppositio: nō oīs hō
p:et sortē currit: p:est exponi p:ea/
dē copulariuā p: quā ista: oīs hō p:et
so:te currit p:ponendo illi copulatio
negationē negantē cadentē supra to
ram ppositionē scz p: illā non sortes
non currit & omnis hō aliis a sorte
currit: quia non est verius dare con
tradictionē tui copulariuē q: ei p:et
ponendo negationē: t: tūc copulatio
negatua equivalet disiunctiuē com
posite ex suis partibus contradicēti
bus partibus illius copulariuē. Un
ille equalent: non sortes non currit:
& omnis homo aliis a sorte currit.
& illa disiunctua: sortes currit vel ali
q:is homo aliis a sorte non currit: q:
hec copulatio & hec disiunctia affir
mua d̄dicunt vni & eidē ppositōi scz
isti copulatio so:tes non currit & oīs
homo aliis a sorte currit.

¶ Tertio sequitur cor:relarie q: qui
doq: vna affirmativa & vna negati
va formaliter equalēt in hypotheticis
Ex quo sequitur quarto q: quādoq:
due affirmatiue d̄dicunt formaliter
scz vna copulariuā & vna disiunctia
ambē affirmatiue composite ex par
tibus contradictoriis sibiunivem.
¶ Ex primo cor:relario infertur illo
quinti cor:relariū scz q: non semper
ab exceptiua alterā ad exponentiū ē
bona consequentia. pat: q: a disiunc
tuā ad alterā eius ptem non est for
malis consequentia. Ideo nec ex p
positione exceptiua in qua dictio ex
ceptiua negatur non est bona conse
quentia ad alterā exponentiū: cum
ipsa exponit q: vnam disiunctiuam
ut dicit p̄mū cor:relariū. Sed alijs
dubitarz iuxta scdm cor:relariū. ut
illa p:opositiō sit copulariuā: nō so
rtes currit & omnis homo aliis a sor
te currit: videtur q: non. q: formaliter
equivalēt vni disiunctiuē: igitur res

pondeat q: illa ē copul. negatio. q: ei
illa sit c. copulariuā pater: quia omis
ppō hypothetica cuius p:incipalis copla
est illa cōiunctio et est copulatio: nā
p: nichil aliud distinguere proposicio
copulariuā ab aliis spēb⁹ hypothetici
is: mō ētū ēq: pdcē ppōis copula
pnci. est ista c. diu:ncio et nō solū in
voce sed in mēte. Cn̄ si quis forma
ret vna mētale copulariuā affirmatuā
deinde ipē p:ponat negationē: nō pro
pter hoc est alia copulatio q: prius:
si p̄i⁹ erat affirmatio & postea erit
negatio: & per consequētia sequit q:
illa proposicio erit copulatio negati
ua: nec valet illud quod dicit q: ed
poter formaliter disiunctio: ergo
est disiunctua: h̄na non valet. nā ver
est q: oīs concederent q: illa est ne
gatua nō sortes currit: & vīs homo
aliis a sorte currit. & q: disiunctua
cum equalēt est pure affirmatio & iō
sicut illa consequētia non valet: equi
valet formaliter vni affirmatio: ergo
est affirmatio. ita etiā pari ratiōe il
la consequētia nō valet: equalēt vni
disiunctua ergo est disiunctua: cōde
dendū est igitur q: ipsa est copulatio
negatua. **¶ Ex** h̄x sequitur cor
relarie q: aliqua copulariuā est vera
cuius nulla pars ei⁹ est vera: si mo ali
qua est necessaria cuius quilibet pars
est impossibilis: pat: de illa copulati
ua non homo est alius & de⁹ nō est
hec enim est necessaria quia sua con
tradictoria est impossibilis: & tamen
quilibet ei⁹ pars est impossibilis et
intelligo illud de partibus p:incipia
libus. Sicut enim illa oratio homo
est alius est vna pars p:incipialis.
& hec oratio deus non est: est alia.
Unde negatio negans precedens to
rum non se tenet ex aliqua parte il
iarum partium sicut & signum vni
uersale a parte subiecti positū in p:

120

positionibus categoricis nec est de parte subiecti nec est de pte predica; si ergo et ceterum. Ex eodem sequitur correlative qd non semper est bona consequentia a tanta copulatura ad alteram, eius parte principalem; pte; ex dicitur. Qd Ultimum sequitur qd no sp est bona sententia ab una parte disiunctiva ad totam disiunctivam cui? ipsa est pars principalis. pars de propone disiunctiva negativa: ideo sicut est aliqua proposicio copulativa negativa: ita est aliqua disiunctiva negativa et additionalis et causalnis et sic de aliis speciebus hypotheticis. Sed tunc aliud obiceret contra auctorem: qd secundum auctorem sumularum ad veritatem copulativa requiritur veritas cuiuslibet pte. et ad veritatem disiunctie requiritur et sufficiunt veritas eius partis. Jo conteret oes concedunt oes illas regulas: a copulativa ad alteram eius parte est bona sententia. A pte disiunctie ad totam disiunctivam est bona sententia; modo oppositum dicendum est. Ratiō deo qd auctor sumularum non loquitur nisi de propontibus hypotheticis affirmatis et non de negatiuis: qd alio hoc non haberet veritatem: mo illa que dicitur sunt intelliguntur de hypotheticis negatiuis. Qd Et hec de secundo articulo.

Errata dubitatio est: qd propone exceptio couertere: et quatuor ad hoc dicendum est qd ois proposicio habet plures exponentes siue sit exceptiva siue exclusiva siue reduplicativa habet simile querit sententiam cui suis exponentibus vel cum altera sua exponenteri. Unde si exponentes eodem querant illa eodem couerteret. Si vero una exponens queratur vno et alia aliorum ut si una couerteret implicaret et alia per accidens tunc habebit querit sententiam psecularem cum couer-

versione vni et non cum couertere alterius. Si tamen magis spalit videndum est de querit sententia propria exceptiva: qd tunc ad hoc sciendū est: qd nulla exceptiva formaliter querit in aliā exceptivā; pte; qd si sequitur: ois homo pte sortē currit: qd aliquod currere pte sortē est homo qd his est id propriū. nec sedetur pte eādē causa: ois homo pte sortē currit: qd aliquod currere est homo pte sortē: et iō talis pte posse nec querit in exceptivam de subiecto nec in exceptivā de predicione. Qd Morandū est tertio qd pte exceptiva per querit sicut quādā dicunt in una non exceptivā cui? subiectū est vniū aggregatum ex pte dicato exceptie et ex pte extra capta mediare hoc ex eo qd no est sicut illa: ois homo pte sortē currit: querit in illā: aliquod currere qd no est sortē est homo huc autem non dico esse falsū. sed apparet enim in qd pte exceptiva ita pte vel magis posset querit in una non exceptivā cui? subiectū est pte dicatus exceptive et pte dicatus esset totū aggregatum ex tertio aliquo sic excepto et pte extra capta et termino supra quem cadit exceptio media: et hac ostendit: quod no est: vel etiam mediare huc dictione aliud vel aliud ut illa pte oppositio omnis homo pte sortē currit: querit in illā: aliquod currere est homo qd no est sortes vel in illā aliquod currere est homo aliud a sorte. Et ratio qd superius dictum est in secundo notabili pte dicitur dubitatio qd in illa proposicio: ois homo pte sortē currit: hoc est subiectū homo pte et sortē: ideo in couertente cum non possit fieri pte dicatus quia pte est impotentia et ineptia ad minus loco subiecti debet sumi sibi equivalens scilicet illa ostendit homo aliud a sorte: vel homo qui non est sorte: et debet fieri pte dicatum: quare et ceterum.

Quarto est notandum: qd illud quod dicendum est de querit sententia pte positionum b. iii.

exceptiuorum habet veritatem tam
in affirmativa & in negativa in q
busnamen dictio exceptiva non nega
tur. Unde sicut illa: omnis homo p
ter sortem currit: conuertitur in illa
aliquid currens aliud a sorte est ho
mo: vel aliquis est homo aliis a sorte vel
homo qui non est sortes. Ita similit
conuertitur ista: nullus homo p:ter
sortem currit: in illam nullū currēs
quod non est sortes ē homo: vel in istā
aliquid currens non est homo altius
a sorte. Sed ex illo posset aliquis
instare contra secundum notabile.
quia si ista p:positio negaria null
homo p:ter sortem currit: potest cō
uerti in illam: currens quod non est
homo est sortes vel in istā nullū cur
rens altius a sorte est homo: pari rōe
videtur q: illa possit bene conuerti &
melius in illā: nullū currens p:ter
sortem est homo: hec enī cū sit vñ
est ineps nec impropria: ergo videt
q: quis exceptiva affirmativa non pos
sit conuerti in aliam exceptivam: tñ
negativa posset: quod est cōtra scđm
notabile. Hñdeo q: illa ḡna est bona:
nullū homo p:ter sortē currit: ergo
nullū currēs p:ter sortē est homo.
sed tamē ipsa non est ḡna formalis:
ex eo q: non quelibet talis vñiversali
negativa posset sic cōuerti. Unū illa
nullū homo p:ter sortē est sortes: non
potest conuerti in aliam exceptivam: Si
similuer nec illa nullū animal p:ter
alium est binocellus: q: quelibet exce
ptiva cōuertens esset iep̄ta & ip:op̄a
Similiter illa conuertio non valet.
nullū currens p:ter sortem ē homo
ergo nullū homo p:ter sortes currit
quia q:uis quelibet illay esst ip:op̄a
tñ in casu aīs esst dñm & conse
quēs falsū sc̄z si solus sortes esst hō
& non currere: pat̄ ergo q: tel̄ ḡna
non est formalis.

Uinto est notandum q: sicut
propositio pure categori
ca particularis vel idem
ta negativa non conuertit
ita etiā ppō exceptiva sive affirma
tiva sive negativa in qua dictio exce
ptiva negatur non conuertit. omnis
enī talis est particularis vel indefi
nitiva sicut sua p:relacens: & ideo nec
talis potest conuerti in aliam exceptivam
formaliter propter causā sup̄ dictā.
nec etiā in alia non exceptivā modis
supradictis. Unū non sequit: non oīs
homo p:ter sortem currit: ergo aliis
quod currens altius a sorte non ē ho
mo: vel ergo aliquod currens nō est
homo aliis a sorte: quia antecedens
esset verum in casu in quo cōsequēs
esset falsum: scilicet si essent duo ho
mines sc̄z sortes non currens & plaz
to currens & nichil aliud a sorte vel
platone curreret: tunc enim antece
dens esset verum quia ista disiunctio
ua esset vera sortes currit vel omnis
homo aliis sorte nō currit & tamē
consequens esset falsum: quia omne
currens currens aliud a sorte ē ho
mo: & omne currens esset homo aliis
a sorte. Nam omne currens esset plaz
to: vt patet per casu m qui tamen est
homo aliis a sorte: ideo &c. Similiter
etiam non sequitur in affirmativa
cuius dictio exceptiva negatur: vt nō
omnis homo p:ter sortem nō currit
ergo aliquod currens aliud a sorte ē
homo: vel ergo aliquod currens est
homo aliis a sorte: quia antecedens
esset verū in casu in quo consequēs
esset falsum: scilicet si solus sortes es
st homo & ipse non curreret: sic enī
antecedens esset verum: quia illa dis
iunctio esset vera: sortes non currit
vel aliquis homo aliis a sorte currit:
que equiualeat antecedenti: & tamē
consequens esset falsum: quia nullū

currit aliud a sorte esse homo ergo patet quod tam in affirmativa quam in negativa propositio exceptiva in qua dicens exceptiva negatur non conatur.

Terzo est notandum quod propositiones exceptive similiter et exclusivae et reduplicative habent difficultatem in suis conversionibus non solum ratione sincategorematum a quibusc denominantur exclusivae vel exceptivae vel huiusmodi vel etiam quae tales affirmatiue sunt de modo vel modalibus. Et illarum de inesse: quedam sunt de presenti: quedam de pretentijs: et quedam de futuro.

Ideo ratione huius habent plures speciales difficultates: sed non est intentionis praesentis has difficultates pertractare: quia spectat ad tractatum de conversionibus propositionum modalium et etiam de inesse. Et hoc de exceptiis dicta sufficiunt.

Dicitur hec videndi est de propositionib⁹ exclusiuis et earū proprietatibus et conditionib⁹. Et quan-
tū ad hoc primo ponam
aliqua notabilia. secundo ponā aliquas
dubitationes et ex ipsis concludā ali-
quas regulas. tertio moueto aliquas
dubitationes. ¶ Quantū ad p̄mū
notandū ē q̄ ille dictioē tantū et so-
lus faciunt propositiones exclusiuae
Secundo notandū est: q̄ hec di-
ctio solus aliquando tenet sincath-
ego:ematice et tūc ē dictio exclusia
et aliquādo cathegoreumatice et tūc
nō est dictio exclusua: sed tūc signi-
fīcat illud qđ significat p̄terim sibi
additū et soluerū sicut si dicat q̄ il-
le tertius est solus. i. solitarius: q̄ in
h̄c loco nō est cū alio et sc̄bz hoc illa
pp̄o est distinguēda solus sōl currit
q: vel ly solus tenet cathegoreumatice
et significat q̄ sortes qui e solitari⁹
curru: et hoc ē vel p̄t esse verū q̄ quis
multa alii currant. Si vero tenetur
sincathego:ematice tūc denotatur q̄
null⁹ aliis et sorte currit: et hoc non
est verū in eodē casu. Similiter illa
est distinguēda idividuū est qđ p̄o
vno solo supponit: si ly solo tenet ca-
thego:ematice: tūc diffinitio non est
bona ex eo etiā q̄ terminus commu-
nis supponit p̄o vno solo. i. p̄o vno
solitario vel p̄o vno quod est soli m
vnū. et si tenetur sincathego:ematice
tūc diffinitio est bona quia sensus ē
q̄ solum individuū supponit p̄ vno
solo: et hoc non conuenit termino cō-
muni saltē ex modo sue impositio-
nis.

Tertio notandū est q̄ ille di-
ctiones tantum et solus equivalent:
quando ly solus tenetur sincathego-
reumatice. et ideo quando possit ad
di eidem uia referit addere vnam v̄l

aliā. Unde ille propositiones equi-
valent tantum sortes currit solus
sortes currit dummodo ly solus te-
neatur sincathego:ematice: et quic-
quid dicendum est de una et de alia.

Quantū ad secundū notan-
dū est q̄ circa istam materiā mul-
te distinctiones possunt ponī: ramen
in pauciorib⁹ solum ponam neces-
sarias que michi magis ad proposi-
tiūm videntur. ¶ P̄ima distinc-
tio sit illa: q̄ dictio exclusua quandoq̄
se tenet a parte subiecti et quandoq̄
a parte predicati et quandoq̄ cadit
sup: a totam propositionem ita q̄ ē
determinatio totius conclusionis et
ultimo modo dictio exclusua facie
propositionem exclusuam. Sed nō
duobus p̄mis. immo facit proposi-
tionem que vocatur de excluso subie-
cto vel de excluso p̄dicato.

Secunda distincio est q̄ sicut dic-
tio cathegoreumatica ut ille termi⁹
homo bene significat per p̄tū vna
significatum scilicet hominem vnu
et secundario aliud significatum sci-
licet statuam vel hominem pictum:
Ita dictio sincathego:ematice ali-
quando significat vnum off. cum et
pamaria impositione seu institutio
et aliud secundario: et sic est de dictioē
exclusiue.

Tertia distincio de proposi-
tionibus in quibus dictio exclusua
cadit sup: a predicatione: talis pro-
positio est distinguēda penes hoc q̄ di-
ctio exclusua potest capi p̄op:le v̄l
improprie.. Si p̄op:le tunc denota-
tur q̄ predicatum dicitur de subiec-
to sic q̄ omne aliud de quo non veri-
ficatur p̄dicatus removetur a sub-
iecto si sic affirmativa sicut per istā:
homo est tantum animal: significat
q̄ homo sic animal: et non aliud ab
animali.

Ex hoc sequitur. ¶ **P**rima regula
q[uod] a propositione de incise et de p[re]dicti
affirmatio ei[us] p[re]dicato s[ecundu]m sine di
ctio[n]e exclusua ad alia affirmatiu[m]
pponē de codē subiecto et p[re]dicato cū
dictione exceptua capta p[ro]prie t[er]ra bona
hō est aīal q[uod] homo est tantū aīal si
ly tantū capiat p[ro]prie nō autē dico
q[uod] illa s[ecundu]m sit formalis q[uod]: forte non
valeret in diuinis. Unde nō sequitur
est tia diuina ē pater: q[uod] essent a diuina
est tñ pater q[uod] essentia diuina ē filius
qui est aliud. i.e. alia res q[uod] pater: vel
si nō placet dicef q[uod] sit aliud saltem
est aliud q[uod] pater: et idem essentia diuina
nō est tantū pater. Paret q[uod] quis
sit sensus talis p[ro]positi onis quando
dictio exclusua capiat p[ro]prie. Sed
si dictio exclusua capiat imp[er]f[ect]io[n]e
seu transsumptive et addatur verbo
tunc excludit a subiecto omne illud
verbū quod ipso:rat actionē vel pas
sionē distincā sicut per illā tantum
homo legit lac est tantū dulce/ ignis
est tantū calidus et sic de aliis: q[uod] si
sumat dictio exclusua ī proprie tūc
excludit a subiecto omnia p[re]dicata
importaria acrū distictū ab illo quod
importat per p[re]dicatu[m]: et sic p[er] istā
lac ē tantū dulce que est de excluso
p[re]dicato venorat q[uod] lac est dulce: et
q[uod] non est calidus nec album et sic de
singulis quod tñ est falsus. Ex his
infertur ista scda regula q[uod] iste pro
positiones hō tantū currit/ignis tā
tū est calidus: et similes sunt distin
guende penes secundū modum equi
uocacionis sc̄z ex eo q[uod] dictio exclusi
ua potest capi p[ro]prie et sic sumere
vel ī proprie: et sic sūt false. ¶ **E**t est
ponenda hec: tercia regula scilicet q[uod]
sicut dictū est de propositione exclu
sua in qua dictio exclusua cadit su
p[er]a p[re]dicatum i.e. proportionabilis

ter potest dici de illa in qua dictio et
clusua cadit supra subiectum: et est
de parte subiecti q[uod] ex p[er]ima seque
tur secunda per conuersationem sicut
bene sequitur: lac est tantum dulce/
ergo tantū dulce ē lac: et sic de aliis
dummodo in cōuertente dictio exclu
sua tenet se a parte subiecti: tūc ei
sit de subiecto p[re]dicatu[m]: et sic suffici
at de propositionibus de subiecto aut
de p[re]dicato exclusuo. ¶ **Q**uarta
distinctio est de p[ro]positiib[us] ex
clusuis scilicet in quibus dictio et
clusua cadit supra totam p[ro]positio
nem. ¶ **U**nde talis p[ro]positio est di
stinguenda penes hoc q[uod] dictio exclu
sua potest capi proprie et secundū
primā et propria[m] significacionem
vel improprie et secundū impropri
am significacionem: qualis autē sit
sensus p[ro]positiōnis exclusiae: in qua
dictio exclusua capiatur p[ro]prie ut
debitur inferius quando ostendetur
qualiter debet exponi. ¶ **S**ed p[ro]mo
videndum est quis sit sensus improp
rius: et secundū impropriam ac
ceptionem dictio exclusiae. Unū
quantum ad hoc sit illa distincio q[uod]
si in propositione exclusua ipsa dic
tio exclusua capiatur secundū im
propriam et secundariam significac
tionē: adhuc p[ro]positio est distinguē
da penes hoc q[uod] exclusio potest esse du
pler. Una quando p[re]cisē dictio ex
clusua excludit p[re]dicatu[m] ab omni
communi repugnant[er]i subiecto.
¶ **A**lia quando excludit p[re]cisē plu
ralitatē maiorem q[uod] sit expressa per
subiectum ut consequenter ista sine
breuius dicta ad eorum declaratio
nem possunt ponи aliquae regule.
¶ **P**rima est q[uod] quando dictio exclu
sua additur termino cōmuni distri
buto potest esse exclusio p[ro]prie dicta
et tūc excludetur omne illud de quo

non verificatur illud cui additur dicitur exclusiva. Secundo modo potest esse exclusio improprie dicta: et sic denotatur predicatus remoueri a qualibet termino ei signo particulari: de quo non verificatur subiectum. Unde illa ratiō omnis homo curie est distinguenda penes secundum modum equivocationis eo quod tantum potest tenere: et tunc est sensus quod omnis homo currit: et nichil aliud ab omni homine currit: vel potest sumi impotens ut sit exclusio cuiuslibet communis repugnantis termino communem cum signo particulari: et est sensus quod omnis homo currit: et aliquis alius non currit: et sic de singulis aliis communibus.

Et ista distinctio non habet locus nisi quando dictio exclusiva additur termino communis sumpto cum signo universalis. Unde per eam proposicionem denotatur quod predicatum inest subiecto sumpto universaliter: et non inest alio: termino communis repugnanti sumpto universaliter.

Alia regula sit hec iuxta secundam acceptacionem impotens dictio exclusiva sciens quod quando dictio exclusiva additur termino communis significanti aliquem rem habentem partes quibus potest conuincire predicatum: tunc illa propositione est distinguenda eo quod potest esse exclusio proprie dicta. Et tunc denotatur predicatum competere subiecto et remoueri a qualibet a quo remouetur subiectum. Vel potest esse exclusio proprie dicta secundum quod exclusitur subiectum vel importans partem subiecti secundum hoc ista propositione est distinguenda tantum hoc modo est albus ex eo quod dictio exclusiva potest si nū proprie et tunc in talibus includit contradictionem; nam

sensus est: sortes est albus: et nichil aliud a sorte est album quod implicat quia sequitur sortes est albus ergo aliqua pars sortis est alba vestimentum est aliud a sorte: et ideo hec est falsa nichil aliud a sorte est album. Si autem dictio exclusiva sumatur improprie tunc sit exclusio precise cuiuslibet importanteris aliquid extrinsecum sorti: et hec est impossibilis tantum sortes est albus quod sensus est quod sortes est albus et nichil aliud extrinsecum sorti est album que secundum expONENTES possunt stare simul.

Et dixi non neer in hac dictione quando dictio exclusiva additur termino significari aliquem rem habentem partes quibus potest convenire predictarum quia predicta dictio non habet locum nisi quando dictio exclusiva additur termino impotenti aliquid totum habens plures partes sive sit proprie dictum sive improprie dictum et quando tale predictum potest partibus illius totius convenire

Unde propter defectum primi aqua propositione non est predicto modo distinguenda: ut tantum anima intellectua est rationalis quia anima intellectua non est aliquid totum habens plures partes: sed praepotest defectum secundi hec etiam predicta modo uero est distinguenda tantum sortes est sortes: quia quamvis sortes sit totum habens partes tamen predictum illius propositionis non continent illis partibus nec alicui ipsorum pars enim sortis non est sortes. Et si queratur de illa propositione tantum ignis calefacere virtus sit possibilis secundum predictam exceptionem.

Respondeo quod non: quia ignis non potest caleficere nisi per calorem qui tamen non est pars ignis sed est extrinsecum igni; et ideo sive

16

dicio exclusiva capiatur proprieſſi;
de improprieſſi exponatur ut prius
hoc est impossibilis. ¶ Unde si de-
bet saluari debet accipi dicio ex-
clusiva aliter q̄ prius scilicet per
cise includat illa que nō iporrāt ali-
quod extrinſecum; nec aliquid inher-
rens formaliter ſubiecto et excludat
omne extrinſecum non inherēs ſub-
iecto et ſub iſta acceſſione potest co-
cedi iſta rātum ignis calefacit quia
ſenſus eſt q̄ ignis calefacit et nichil
aliud extrinſecum igni vel inherens
igni calefacit; et ſic non excluditur
calor qui inheret igni quare ſecun-
dum iſtum ſenſum illa eſt poſſibilis.
¶ Alia regula eſt iuxta ſecondum
acceptionem dictionis exclusiva im-
proprieſſi ſumpte ſcilicet quādo dicio
exclusiva additur termino numeri
ſi ſive ei equivalenti vel cognateſi
numerum illa propositio eſt diſtin-
guenda eo q̄ potest eſſe exclusiva pro-
prieſſi dicia vel improprieſſi dicia. ¶ Si
proprieſſi dicia excluditur omne illud
de quo non verificatur ſubiectum ſi
improprieſſi dicia tunc excluditur ma-
lo: pluralitas quia illa dicio tantum
denotat predicatum tantum conve-
nire ſubiecto; et hec dicio ſolet poni
ſub hīs verbis q̄ quando dicio ex-
clusiva addit termino numerali ipſa
po: eſt dupliciter expōti ſcilicet per
aliquid vel per plura et ſecondum hoc
hoc propositio eſt diſtinguenda tan-
tum quinqꝫ ſunt predicabilia: quia
vnoīnō pot exponi y aliquid tūc ſenſus
eſt q̄ qnqꝫ ſunt predicable et nulla alia
a qnqꝫ ſunt predicable Aliomō pot ex-
po: improprieſſi ſcilicet per plura et tūc
eſt ſenſus quinqꝫ ſunt predicable:
et nō ſunt plura predicable q̄ quinqꝫ
et ſecondum iſtam acceptionem illa
propositio conceditur ſed ſecondum
primum negatur. Similiter etiā iſta

eſt diſtinguenda: tantum vnum eſt.
¶ Nam iſ dicio exclusiva proprieſſi
capiatur illa eſt vera et expōti ſic
vnum eſt et nichil aliud ab uno eſt:
¶ Si autem capiatur improprieſſi eſt
falsa quia ſenſus eſt vnum eſt et nō
plura quam vnum ſunt. Et contra
illum ſenſum arguit philofofus pri-
mo phisiconum. Similiter dicendū
eſt de illa rātum vnum animal eſt
et ſic de aliis.

¶ Alia regula eſt.

Propoſitio exclusiva in qua di-
cio exclusiva additur termino
numerali vel termino ſupponenti p
aliqua multitudine ſicut eſt termini
nisi pluralis numeri; vel n̄mē col-
lectivum eſt impossibilis ſi dicio ex-
clusiva caratur producere: et ſi predi-
catum poſſit conuenire partibus ille
lius multitudinis. ¶ Unde omnes
iſte ſunt impossibileſi ſi dicio ex-
clusiva capiatur proprieſſe. in qua
eo: homines ſant in iſta domo ſan-
poſto q̄ nō ſint plures: tantum iſi
currunt demonstrādo quartuo: qui
currunt quamvis nō ſint plures et
tum exercitus pugnat eantum po-
pulus currit: et hec omnia patet in
treni eas exponere. Dixit tamen
notarior ſi predicatum propositiois
conueniat partibus illeius multitudi-
nis: quia exponendo dictionem ex-
clusivam proprieſſi ille ſunt bene poſſi-
biles tantum quartuo: homines tra-
hant nauem: tantum iſi homines tra-
hant nauem deinde iſtratis quartuo:
tantum populus leuat lapidem: q̄
iſi actus ſiunt a tota multitudine ille
milicer: et non ab aliqua parte illi-
deco predicatum talium propositio-
num non conuenit partibus multitu-
dinis ſignificantem per ſubiecta.

¶ Sic ergo patet ex predictis q̄ tres sunt modi famosi quibus solet capi dicitio exclusiva i proprie scdm q̄ triplex p̄t fieri exclusio quartū prima potest vocari exclusio dictionis repugnantis cum signo particulari et de hoc dictū est in quarta regulā. Secunda potest vocari exclusio cuiuslibet i portantis extinsecū et de hac dictū est in quinta regula. Tertia potest vocari exclusio maioris plura libratris et de hac dictū est in sexta regula de aliis aut modis si quis sint non curto tractare: qz isti cōmunitores sunt et cōmunititer vītrati. Et hec de scđo principali dicta sufficiant.

Vñntum ad tertium molēnde et solvende sunt tres dubitatioēs. Et primo sciendū est q̄ om̄ia que inferius dicenda sunt intelliguntur de p:positionib: exclusiuis scđ; sua p̄p:riā acceptiōē capitis qz de aliis satis dictū est. ¶ Prima dubitatio est quō supponūt termini in proposi tione exclusiva. Et s̄ illius dubita tione solutione sciendū est primo q̄ p:positionū exclusiuarū. Quidam sunt affirmatiue; alie sunt negatiue. ¶ Itam tā affirmatiuarū q̄ negati uarū quedā sunt in quib: dice utrū clusiua uegat: quedā sūt in quibus dicitio exclusiva nō negatur. Exemplū primum: vt ista p:positione est affirmatio non tantū homo nō est aīal: qz due negationes negantes precedunt copula: et tamen dicitio exclusiva negat per negationē precedentē: et ista non tantū homo est aīal est negatiua in qua dicitio exclusiva negat. Exemplū scđi: vt ista eī negatiua rautū hō nō est aīal in qua dicitio exclusiva non negatur. ¶ Scđo est notādū q̄ scđ; aliquos qui dicitio exclusiva ponunt a parte subiecti et subiectū sumiunt sine distributione si subiectū sit ter

minus cōmunito: tbc supponit cōfusū se tanteū. Uli suppositio cōfusa tāctū est quando nō contingit descendere ad inferiō: a per copulatiū vel p̄ disiunctiū. Hunc abit non sequit̄ em̄ homo currit ergo tanteū ille hō cur rit etiā non sequitur ergo tanteū ille homo & currit: vel tanteū ille homo currit: et sic de aliis descendēdo per pro positionē disiunctiū: et sic subiectū in tali p:positione supponit confuse tanteū sicut terminus cōmunitis sum p̄eus sine termino distributio. Et di co notanter si subiectū sit terminus cōmunitis: qz terminus discretus per sonaliter sumptus sp̄ supponit discre te. ¶ Et dico notanter si subiectum sumiatur sine distributione: qz si negatio negās p̄cederet dictionē exclu siū: tūc talis terminus supponeret cōfusū et distributiue vt dicendo nō tanteū homo currit: ly homo supponit cōf. se et distribuet hōc eī verum dūmodo negatio p̄cedat tale signū s̄ dicendo nō em̄ om̄is hō currit: qz negatio p̄cedit signū: uero ly homo nō supponit cōfusū et distributiue s̄ determinate. Sic ḡ pat̄ q̄ subiectū p:positionis exclusiue si sit terminus cōmunitis supponit confuse em̄ si tū sumat cū signo distributio sicut dicatum est supponit cōfusū et distributiue: Et hoc verū eī in p:positionib: exclusiuis affirmatiuis: in quibus dicitio exclusiva nō negatur sicut bñ declaratū est. ¶ P:rimo isti dicunt q̄ predicatum talis p:positionis exclusiue supponit cōfusū et distributiue: qz contingit descendere ad inferiō: per copulatiū. Unde bene se quieuit em̄ homo est currēns: ḡ tāctū homo est hoc currēns et sic de aliis quā sequitur tāctū homo est currēns: ergo homo est currēns. ei nichil aliud ab homine est currēns.

Ex quo sequitur q̄ curiēs est aliqd
et q̄ omne curiēno est hō. Ex quo
vterius sequitur q̄ hec est vera hoc
curiens est hō quocunq̄ currente de
monstrato et vter per cōversationem
sequitur q̄ homo est hoc currēs. Et
ad istā sequitur q̄ tantū hō est hoc
currēs: q: qn̄ p̄dicatū est termin⁹
distributus sp ab indefinita vñ parti
culari ad exclusiua respectu eiusdem
p̄dicari est bona ḥna sicut bene se
quitur hō est sortes: q̄ tñ hō est sor
tes: et ita in aliis nullibi posset regi
ri instātia nisi vbi vna res est p̄tres
et quelibz carū sicut in diuinis nō
sequit̄ pater est hec essentia diuina:
ergo tantū pater ē hec essentia diuina
S̄ credo q̄ in aliis nō reperitur in
stantia salte in affirmatiuis et p̄ cō
seqñs de p̄imo ad ultimū p̄z q̄ ista
ḥna est bona tñ homo est currēs: q̄
tñ homo ē hoc currēs quocunq̄ cur
rēte demonstrato et sic habetur iten
dū. s. q̄ ille terminus in illa exclusi
ua supponit cōfuse et distributue sic
dicūt isti. ¶ Sed oī isti dicunt q̄ qn̄
ppositiō exclusiua est negatiua sub
iectū supponit sicut in exclusiua af
firmatiua et p̄dicatū sūliter q: nō
sequitur tñ substātia nō est accidēs
ergo tantū hec substātia nō est acci
dens: et tantū hec substātia non est
accidēs: nec sequitur disiunctiue per
ppositiōne disiunctiua: Ideo ly sba
supponit cōfuse tantū: s̄ bene sequit
tñ substātia nō est accidēs: q̄ tan
tū substātia non est hoc accidēs: et
tantū substātia nō est hoc accidēs
et sic de aliis et ideo ly accidēs sup
ponit cōfuse et distributue. ¶ Sed
notandū est q̄ illud dictū nō est vtr
verū: q̄ in ppositiōne exclusiua ne
gatiua in qua dictio exclusiua nega
tur termini nō s̄lī supponunt sicut
in exclusiua affirmatiua. Verbiq̄

In illa p̄positione non tñ sba est ac
cidens termini non sic supponit s̄lī
in illa tñ substātia est accidens: q̄
manifeste patet q̄ iste s̄lī cōtra dic
toire modo cōtradictorie sic se habet
q̄ quicunq̄ termin⁹ distribuibilis nō
distributus invia distribuas in alia
et ecōtra: et ideo cū scdm illos subie
ctū affirmatiue nō distribuas et p̄di
catū distribuitur se hec q̄ subiectū
negatiue distribuitur et p̄dicatū nō
distribuitur et p̄ ḥns termini nō suppo
nūt in eis ecōmodo. Et ideo si illis
dictū sit v̄s solū h̄s veritatē in ppo
sitione exclusiua iu qua dictio exclu
siua nō negat. ¶ Quarto est notandū
q̄ oīs p̄positio exclusiua affirmatiua
in qua dictio exclusiua negat cōtra
dictio vñ negatiue in q̄ dictio exclu
siua nō negat sicut ille d̄c adūtē
contradic̄tū: non tñ hō non est aīal
et tantū hō non est aīal: et ideo cum
dictū sit quō termini illi⁹ negatiue
supponit p̄t facilit patere quō ter
mini illi⁹ cōtradictorie affirmatiue sup
ponat q: si in negatiua subiectū sup
ponat cōfuse tantū: et nō distributue
sequit̄ q̄ ecōverso erit in affirmati
ua q̄ subiectū supponit cōfuse et di
tributuer p̄dicatū nō distributue
¶ Et sic p̄z ex dictis quō supponit
termini p̄pōis exclusiue tā affirmati
ue q̄ negatiue sicut dictio exclusiua
negat sicut nō. Ex p̄dictis infero ali
qua correlaria. ¶ Primo q̄ aliquod
sincathgoreuma bñ p̄t distribuere
terminū mediatē se sequentem et nō
immediatē q̄uis sit distribuibilis p̄z
ex p̄imo et sedo dicto scđi notabilis
q: in ista ppōe tñ homo est currēs
hoc sincathgoreuma tantū facie ly
currēs stare cōfuse et distributue: et
tñ ly hō stat cōfuse tñ q̄uis sit termin
nō distribuibilis Et illud correlariū
sunt sup̄l in principio capiculi scđi

notabilis declarari de illo sine atque
goreumate nisi. Sedo sedetur cor-
relarie q; non sp signivit affirmati-
vum in ppcē affirmatio facie termi-
ni cōmūnē mediate se sequentē sta-
re cōfuse tñ: p; de ista tantu oīs hō
currit in qua pdicatū stat cōfuse et
distributio sicut p; ex scđo dicto in
secundo no abili: et tñ signū vle affir-
mativū nō negatū precedit ipsum
¶ Tertio sequitur correlarie q; non
sp negatio negans terminū qui ipa-
remo a esse distributio facie non di-
stributū: et sic nō sp distribuit q; qd
potest se invenit p; ex scđo dicto scđi
notabilis: q; in illa tñ sba nō est ac-
cidens pdicatū ibi non distribuit et si
nō esset ibi negatio eodē modo distri-
butio: q; supponeret eodē modō sicut
in affirmatio: sicut tñ apparet ex ter-
to notabilis illa negatio caderet su-
pra dictionē exclusiū secus est: tūc
enī distribueret q; qd pot se inveni-
ret: et nō ita facie qn sequitur cā. Res-
pondeo q; nō est alia cā. sa nūl mod
significādi illius dictōis exclusiue:
et non modus intelligendi per eam.
¶ Quartio sequit̄ correlarie q; nō sp
duc negationes equivalēt vni affirma-
tione: p; q; in illa non tñ sba nō est
accidens sunt due negationes et ille
nō equivalēt sō: valuerit isti affirma-
tione tantu sba est accidens sicut p;
in quarto notabili etiā tūc dictū in
secundo correlario tertie rle scđi cpi.
In pio istis aduertendū est q; semp
tue negationes equivalēt vni affir-
matione ad illi sensum q; oīs ppoli-
tio in qua sunt due negationes que
precedunt cōfula est affirmatio et sic
est vera illa cōmūnis regula. Sed
dile negationes non sp sic equivalente
affirmatione: q; illa ppolitio in q; po-
natur due negationes negates equa-
lēt etiā affirmacio in qua nulla est

negatio et modo quo dicere de isto
non omis homo currit: quidē hō cur-
rit: et sic est correlarii verū sicut p;
ex predictis ¶ Quinto sequit̄ q; oīs
ppositio exclusiua de subiecto cōsi-
ue affirmatio: sive negatio: in qua
dictio exclusiua nō negat: et in qua
etiam termino cō nō addetur aliquod si-
gnū sive sine atque gora: ma paret illā
dictionē exclusiua est indefinita sicut
ista tñ hō currit qd patet: q; subiec-
tu ipius supponit sive tñ: sicut p;
ex primo notabili ¶ Sexto sequitur
correlarie q; omis ppolitio exclusi-
ua de subiecto cō sive affirmatio sive
negatio in qua dictio exclusiua
negat: et in qua illi termino nō addit
aliquod signū vle sine atque gora: eum a p-
ret ipsam dictionē exclusiua negant
et eum est vlis sic uta ē
vlis non tantu homo currit q; patet
q; subiectu eius supponit confus: et
distributiū: sicut patet ex tertio no-
tabili. Dixi autē notāter in qua sub-
iecto cō nō addetur aliquod signū et c
q; si tūlī termino adderetur aliquod
signū secus esset sicut in ista tante
omis homo currit: subiectu supponit
confus: et distributio uero est vlis.
Ideo in illa nō tantu omis hō cur-
rit subiectum scđ ille termino homo
supponit confus: et non distributio
poter negationē negant: et ideo
ipsa est indefinita vel particularis:
et sic talis vel similis p; ppositio qn
talis negatio nō precedit dictionem
exceptiā est vlis: s; qn precedit est
particularis vel indefinita et oppo-
tum est de aliis sicut patet ex predi-
cis cor:clarus. Sed adhuc est dubiu-
verum dictio exclusiua sit pars sub-
iecti vel predicati vel copule sic dicē
do tñ homo est aīal: respondeatur q;
talis p; ppositio est distinguēda eo q;
pot est exclusiua vel de excluso subj-

secundum: si sit exclusiva tunc est falsa: quia sensus ē q̄ hō est aīal et nichil aliud ab homine est aīal et isto modo dictio exclusiva nec ē pars subiecti nec pars p̄diciati nec pars copule sed cut in p̄positione vñi signū nec ē pars subiecti nec p̄dicari nec copule: sed denominat totā propōnē vñem vel illa p̄positione potest esse de excluso subiecto et tunc est sensus q̄ aliqd qđ est tantū hō est aīal et isto modo dictio exclusiva est pars subiecti et nō denominat totā p̄positionē exclusivam. Et hoc apparet diuersitas una iter p̄positionē exclusiā et exceptiā: q: in p̄positione pp:ie exceptiā sp̄ dictō exceptiā est pars subiecti vel p̄dicari et nnnq̄ cadit supra rationē p̄positionē q̄uis tñ ab ea denotetur p̄positionē exceptiā. Et hoc rationē pars et scđo notabili terne dubitationis capieuli secundi. ¶ Et hec de prima dubitatione.

Ecunda dubitatio principalis quō exponēde sunt ppōnes exclusiue. Et quantū ad hoc primo sciendū est q̄ in omni p̄positione exclusiva affirmatiua in qua dictio exclusiva nō negat denotatur scđo; pp:ia eius significatiōne q̄ p̄dicatū vere affirmet de subiecto et q̄ remoueat ab omni de quo nō p̄dicat subiectū. ¶ Ex quo sequitur prima regula q̄ omnis talis p̄positio habet duas exponētes: sc̄; vñia affirmatiua: et vñia negatiua: et exponuntur per vñia copulatiua cōpositam ex eis quartū prima est p̄iacens exclusiue remoto signo exclusivo Secunda exponē est vñiversalis negatiua in qua illi p̄positioni p̄iacenti p̄ponit nichil aliud ab hoc vel nichil aliud q̄ verbigratia: illa exclusiva tantū hō est animal exponit per hanc copulatiua aīal est homo; et nichil aliud ab

animali est hō. Scđo est notandū q̄ in omni p̄positione exclusiva negatiua in qua dictio exclusiva nō negat denotatur scđo eius pp:ia et prima ratiō significatiōne q̄ p̄dicatū vere remoueat a subiecto et q̄ in et omni illi 2 quo remouet subiectū. Et quo sequitur scđa regula q̄ talis p̄positio h̄i duas exponētes sc̄; vñia p̄iacente affirmatiua et alia negatiua et exponit per copulatiua cōposita; ex eis Tertiḡa illa exclusiva tantū hō non est aīalus: et ponit per hanc copulatiua hō non est aīalus: et omni aliud q̄ hō vel oē aliud ab homine est aīalus idē enī est dicere omne aliud q̄ hō et omni aliud ab homine. ¶ Ex his sequitur seconde regula q̄ oīs tales sunt false etiam omnis homo est rationalis tantū omni aīal est sensitius q̄uis sint possibiles si c̄t tantū vñ solus hō vel vñ solū aīal. Similiter ille sunt false tantū album nō est in grū eti calidū non est frigidū: sicut eas affirmatiue sc̄; ille sunt vere eti scđa non accidēs tantū creator: nō est creatura: et ista patent exponēti. Et quo sequit q̄ nō oīs p̄positio negat eius in qua subiectū vel p̄dicatū p̄ nullo vel nullus supponit est vera p̄ de qualibet propōc exclusiua negatiua in q̄ dictio exclusiva nō negat: sicut illa eti chimera nō c̄t aīal: et ponit sic chimera non est aīal: et oē aliud a chimera est aīal: modo scđa exponē est falsa: q: est affirmatiua cui subiectū p̄ nullo supponit vel p̄o nullis cū nichil sic aliud a chimera. ¶ Tertio sequunt et predictis nulla p̄positio exclusiua negatiua in qua dictio exclusiva non negatur est vera nisi illa in qua subiectum p̄dicatū p̄ aliqd vel aliqd supponit et in qua disiectū ex subiecto et p̄dicato ē p̄ueribile cū illo tertio eas

Et illud patet declaratur inductio in istis propositionibus tamen substantia non est accidens tantum creator: non est creatura sed et predicato est conuertibile cum isto termino ens quod omne ens est substantia vel accidentis creator: vel creatura et cetero: et si hoc regreditur ad veritatem talis positionis tamen illud ad huc non sufficit: quod hec est falsa tantum non chimera est chimera et cetero: et sic non sufficit: scilicet hoc requirit ut subjectum et predicatum supponatur pro aliquo vel aliquibus et illo modo ille sunt vere tantum homo non est non homo tantum ens non est non ens: huius enim propositionis non est quod est predicatus pro nullo supponit licet bene pro aliis supponat scilicet pro populo vel exercitu. Tercio est notandum quod omnis propositionis exclusiva sive affirmativa sive negativa in qua dictio exclusiva non negat habet unam exclusivam contradictionem in qua exclusiva negatur sicut ista tamen homo est animal: et ista tantum homo non est animal: et ideo qui scire quod exponeat sunt ille in quibus dictio exclusiva non negat faciliter potest scire quod exponeat sunt ille in quibus dictio exclusiva negat. Unde quantum ad hoc ponit tercua regula quod ois propositionis exclusiva sive affirmativa sive negativa in qua dictio exclusiva negatur debet exponi per unam disjunctiunem: et hoc sequitur ex predictis quod ois talis contradictione exclusiva in qua dictio et exclusiva non negatur: scilicet sive affirmativa sive negativa in qua dictio exclusiva non negatur exponiatur per unam copulatiuam sicut patet ex notabilibus premissis: propositiones autem contradictiones debent contrario modo exponi: et ideo quilibet talis ois exponi

per vitam disjunctiunem copulatam ex partibus contradictionibus partibus illius copulatiue per quam sua contradictione exponit. Nam talis copulatio et talis disjunctio contradicitur. Ut ergo bivagatio. Ista propositione tantum homo non est animal: et omne aliud ab homine est animal sicut per se secundum naturam: et ideo ista non tantum homo non est animal exponitur per illam copulatiuam omnis homo est animal: vel aliquod aliud ab homine non est animal. Tunc aduentum est quod ista potest exponi per unam copulatiuam negatiuam equivalentem uti propositioni distinctione proportionabiliter sicut dictum est superius in quarto notabili secunda dubitatibus tertii articuli et multa etiam dicta ibidem de exceptione possunt etiam proportionabiliter diciri sicut de exclusiuis. Ex supradictis de propositionibz exclusiuis possunt colligi aliquae regulae. Quidam est ista: a propositione exclusiva affirmativa in qua dictio exclusiva affirmativa eadem supra totam propositionem de messe et de presenti de terminis rectis ad vias de terminis transposita est bona sive et cetero vero bivagatio bene sustinet tamen animal est homo ergo omnis homo est animal: et cetero bene sequitur omnis homo est animal: tamen animal est homo. Et notanter in illa dicti de messe de pietate et cetero una cum talibus propositionibz ibidem expressis: quod aliter non poteretur consequi: am esse bonam. Alii etiam dicunt quod illa regula est intelligenda quod preiacens exclusiva: et similiter uniusal de terminis transpositis sunt queritiles ita quod vera potest queri vere et per prius vel si preiacens exclusiva sive non queritiles nulla mutatione facta circa terminos per se solam transpositionem. Sed contra predictam regule

predicto modo intelligendā instatur quia non sequitur: 'omnis essentia diuina est pater ergo tantū pater ē est; sentia diuina: nā antecedēs est verū & consequēs falsū. nā alius vñ aliud a patre e t̄ essentia diuina sc; fili? in diuinis: & tamē ibi obseruant om̄es conditōnes exp̄esse prius ergo. Ad hoc potest r̄nderi duplēiter. vñom̄is φ illogism⁹ expositior⁹ & alii quos aristoteles reputass; foeniales negādi sūt in terminis diuinis i materia de trinitate: ea etiā p:dicta regla in illis terminis non habet locū. Aliis potest dici φ illa p:positio: ois esse tia diuina e t̄ pater: e t̄ distinguenda q: vñ potest esse sensus φ essentia diuina est pater & φ nulla est essentia diuina qui sit pater; ali⁹ sens⁹ est φ essentia diuina est pater & φ nichil e t̄ essentia diuina qui sit pater. Pr̄m⁹ sens⁹ est ver⁹ sed illa p:po. it. o nō ē sufficienti universalis tali vñiversa, lita: e q: sufficiat ad hoc q: de ea sit bonus illogismus tanq; ex premis; sa vñiversalis φ ex ipsa inferatur vna exclusiva de terminis transpositis: & ideo in predicto sensu predicta p:na non valuit: quia aīs nō erat sufficienter vñiversalis p:positio ad inferendū talē exclusiū. Secūd⁹ aut̄ sens⁹ est fals⁹: q: in illo sensu illa p:positio ois essentia diuina est pater: t̄ aqualet ist: quicqd e t̄ essentia diuina est pater: que est falsa. & in illo sensu predicta p:po e t̄ vñiversalis sufficient ad illogisandū ex ea tanq; ex p:po ne vñiversalis ad intercēdū vñā exclusiū ex ea de seris transpositis in tali eni sensu bene sepuit: omnis essentia diuina ē pater ergo tñ pater e t̄ essentia diuina: q: aīs ē p:po sufficient vñis. Hic etiā vñiter est norans dñ φ siq; p:dicta p:po ē distinguenda ita etiā illa; nulla essentia diuina gnat

ergo nulli gnat⁹ est essentia diuina: q: vñ sens⁹ p:ot est esse φ essentia diuina non gnat & nulla est essentia diuina q: generet. Alius sens⁹ p:ec e t̄ φ essentia diuina non gnat & nichil qđ est esse tia diuina gnat. Pr̄m⁹ aut̄ sens⁹ ē ver⁹: sed in illo se:isu illa p:ropō non est sufficient vñis ad illogisandū ex ea tanq; ex sufficiēte vñi vñ ad iferēdū ex ea vñā vñem negatiuam p:co uerisimilē simplicē. Sic enī nō sequitur: nulla essentia diuina gnat & nullū generat est essentia diuina: q: aīcedēs e t̄ ver in predicto sensu & tñ oīs e t̄ falsū. Secūd⁹ aut̄ sens⁹ ē fals⁹: q: aliquid qđ e t̄ essentia diuina sc; pater gnat & in illo sensu illa p:positio ē sufficientis ad illogisandū ex ea tanq; ex vñā vñi & ad iferēdū ex ea vñā vñem p:co uerisimilē sim pliū: bī enī se:itur nulla essentia diuina gnat & nullū gnat⁹ est essentia diuina: & ita nō est falsū ita & aīcedēs in predicto sensu. Aristoteles ac siue cōmentator: siue aliis phās vñrus non posuisset dñam inter p:actōs modōs sibā credidit: vñā aī aliud sequit & ecōuerso. I. 13. catholici p:om̄is hāc dñam q: credunt' vñā rem esse tres res & quālib; cap sc; eīn etiā diuina esse p:sonas & quālib; cap triū quāz vñā gnat sc; pater & alia non sc; fili? sed gnat⁹. Essentia autē que ē p: & fili? nec gnat nec gnat⁹ hoc: aīe null' p:bus par' p:cedere seu credidisse: & iō non posuissi dñli cōfoniē p: factā. Quicq; rla q: se:st ex p:dictis ē φ qñ dñctū p:po: ex exclusiue ponit resp̄cū ali⁹ modi facūtis p:po: icē modā ē illa ē diligēda: sic ist: sūt diligēde: tñ dñ deū eē deū est necessariū: tñ alē se:holē ē ver⁹. eo φ talis p:pois exclusio sc̄i tñ p:ōr co:tinue p:ferat cū tota dico: sicut cū hoc: dñ deū eē deū; & ille est c. i.

tertia et est sensus & hec ppō est necia
tū de? est de?. Ut illa dictio tū pē
discōtinue pferri sc̄s discōtinuando
cū a tāco dīctio & sic ē falsa & ē sensus
& tū hec ppō de? est deus est necia
& nulla alia: & ita ē dicendū de aliis
Id huc autē p̄m? nōd? p̄e distingui:
sc̄s q̄hi dīctio exclusiua st̄inuas cū di-
ctoēq; vel in vna cū hoc p̄tes dīcti cō-
tinuans adiuncē & tūc est vñ? sensus
q̄ dīctis est: vel discōtinuā & ē sensus
& hec ē hīccia: aliqd q̄b est tū de? est
deus sed in illo sensu illa ppō nō es-
set exclusiua tō non ē curādū. de illa
distincione hec dicta sufficiant.

Etīa dubitatio p̄ficipalit
est ista quō ppōes exclusi-
ue querant & q̄tū ad hoc
mīta essent dicēda q̄ dīctio
sūt in c̄po de exceptiis. Iō nō sūt hic
apponēda tū possū ponē aliq̄s r̄laſ

Prima ē q̄ ppō exclusiua nō cō-
uertit forālit in aliā exclusiua. p̄s q̄
nō sequit in affirātiuis tū aīal ē hō
& tū hō ē aīal. sūt in negatiis in q̄
bus dīctio exclusiua negat sicut non
sequit: nō tū hō ē aīal & nō tū aīal
est hō: q̄: aīs ē ver & p̄s falsū. Sicut
in negatiis exclusiuis in q̄bus dīctio
exclusiua nō negat nō rep̄it istātia
qui b̄h̄ querat in aliā exclusiua. iō
p̄t ponī se b̄h̄ r̄la q̄ ppō exclusiua ne-
gatia in q̄ dīcto exclusiua nō negat
p̄t querit in aliā exclusiua negatiua
sūtē q̄: bene seq̄t tū sūt nō ē acci-
dēs & tū accidēs nō ē subā. nec res-
queur istātia ubi aīs est ver & p̄s
falsū. nescio tū ver posset refiri. Si
autē regiāt istātia tūc illa r̄la itel-
ligit de exclusiuis affirmatiis vñ ne-
gat sicut tacēt ē. **T**ertia r̄la est q̄
ppō exclusiua affirmatiia in q̄ dīcto
exclusiua nō negat p̄t querit in vna
vñem de terio trāspōstis sicut b̄h̄ se

deutē tū hō ē aīal & oē aīal ē hō. De
ista autē queritōne tenēdū ē illud q̄b
dīctiū ē t̄ q̄tā r̄la sc̄de dubitatōis p̄t
us posse & ista r̄la intelligit de ppōt
bus q̄ exponit ḡra aliteratis. Aliq̄
autē dīctit q̄ erū ppō exclusiua negat p̄t
querit in aliā vñem affirātiua de teris
trāspōstis in q̄ subā sūt teri? finit?
sicut b̄h̄ seq̄t ut dīctiūtū subā nō est
accidēs & oē nō accidēs ē subā. etiā
seq̄t ut dīctiūtū hō nō ē currēs &
oē nō currēs est hō. sūt illa si
sūt bona sūt nō: tū nō ē p̄pē querit
q̄: illud q̄b erat p̄me nō ē subā sc̄de
si mutat teri? finit? in teriū iſiniſ
tū. Si at̄ ista p̄ha sūt bona & velim?
eī vocare queritōne extēdēdo nomē
queritōis tūc appari: q̄: ppō exclusi-
ua in q̄ exclusiua nō negat p̄t duplē
querit. vñō in exclusiua negatiua sūtē
p̄t in sc̄de r̄la. aliō in vñem affirātiua
ut tū dīctū ē. **Q**uartā r̄la p̄t poī q̄
ppō exclusiua affirātiua in q̄ dīctio
exclusiua negat p̄t querit in aliā ex-
clusiua affirātiua sūtē sicut b̄h̄ seq̄t:
nō tū hō nō ē aīin?: & nō tū aīin?
nō ē hō. nec rep̄io istātia ubi aīs ē
ver & p̄s falsū. nescio tū an aliq̄s
mutādo dūerit q̄ ego feci possi i hac
materiā istātia rep̄ire & iō cū ma-
iorē corrēctōe & salua meliori inuesti-
gatiōe hec p̄dā sūt breuitē dā de cō-
ueritōne exclusiua p̄t p̄t vñis de tota
c̄po. Et sūtē finit hō tertii ep̄i.

20

¶ Ita videndi est de ppō
nib⁹ reduplicatis et eaz p
petarib⁹ et editiosib⁹. et q
est ad hoc pri⁹ ponēda sūt
aliq⁹ nōdūlia. scđo aliq⁹ diuisioēs. ter
eo mouēde sūt dubitatiōes. Quantū
ad p̄mū nōndū ē p̄mo q̄ ille dcōes:
inq̄tu scđm q̄. et equalētes faciunt
ppōes reduplicatiās et dicūl dictio
nes reduplicari. Sedō ē nōndū q̄
qñq̄ ille dcōes tenēl reduplicatiue:
et tūc faciuit ppōne reduplicatiā et
scđm istā ligatiōe capiēt p̄ totū in
seri⁹ c̄pm. Aliqñ asic tenent specifi
catiē et tūc nō faciuit ppōes redupli
catiās. Xbigfa: sortes diligat plato,
nē in q̄tu fūl? ei⁹ et odit eū in q̄tu
est mal⁹. ḡ nō diligit eū in q̄tu ē sl
bi discol⁹. hec dictio in q̄tu nō tene
tur ibi reduplicatiue si specificatiue:
q̄ specificabat rōem illā scđm quā
sortes diligat platonē et illā rōem se
cūlū quā odit et nō diligit. Cōsider
rādū ē diligēt q̄ talis dictio specifi
catia nō dī addi nisi terio q̄ seq̄ x
bū vel pricipiū sīgns actū aie seu q̄
struet eū tali xbo vel pricio. Et in
hoc errāt multi in mō loquēdi q̄ ad
dūt tale dictione specificatiā ubiq̄
indifferend et resp̄cū q̄rūcūq̄ xboz
sicut dicēdo ego xbero te in q̄tu sor
et nō in q̄tu: clericū: hec enī ip̄op̄a ē
locutio q̄ hoc xbs̄ xberare nō sīg
actū aie s̄ possūm⁹ dicē pp̄c ego di
ligo vel hōz̄ te in q̄tu clericū nō in
q̄tu sorte. Tertio e nōndū q̄ hec di
ctio in q̄tu vel sibi equalēs qñq̄ ed
ualet alio adūbio epis: Xbigfa sic
dicēdo de⁹ ē agn⁹ inq̄tu ille terius
agn⁹ capiſ trāsūptie lymago regis
ē hō inq̄tu ille teri⁹ hō capiſ ip̄op̄e
sic enī dico q̄ hec ē x̄a de⁹ ē agn⁹
qñ ille teri⁹ agn⁹ sumit ip̄op̄e et q̄
hec ē x̄a ymago regis est hō qñ Qle
teri⁹ hō capiſ ip̄op̄e et sic illa dictio

inq̄tu vel equidūtēs variis mōdū
potest capi oquoce.

¶ Quantū ad scđm principale
ponēda sūt aliq⁹ diuisioēs. Prīa ē q̄
ppōnē reduplicatiā: qdā sūt in q̄
biis dcō reduplicatiā fi negat et hoc
est ver tā in affiratiis q̄ in negatiis.
Exemplū in affiratiis ut hō inq̄tu
aiāl et sēstiu⁹. exemplū scđi ut hō in
q̄tu rōnal nō currit. Quedā āt sūt
in qb⁹ dicēo reduplicatiā negat: et
hoc ē ver tā in affiratiis q̄ in negatiis
sicut dicēdo null⁹ hō inq̄tu aiāl
non ē sēstiu⁹: hec ei⁹ ē affiratiua q̄a
due negatiōes negātes p̄cedit copu
lā et dictio reduplicatiā negat. In ne
gatiis xbo fili⁹ ut sortes nō currit inq̄
tu rīsib⁹. Ex q̄ p̄ q̄ sīt q̄tuo: moē
seu q̄tuo ḡna reduplicatiā de q̄
rū et rōq̄ iferi⁹ ēt dicendū. Sedō
diuisio est q̄ dictio reduplicatiā p̄t
facit ppōne reduplicatiā p̄t teneri
dupl̄t q̄ v̄l sit reduplicatio ḡra oco
mitante vel sit reduplicatio ḡra cau
se et secundū hoc diuersimode expoī
tur propositio reduplicatiā sīc post
declaratur et c.

¶ Quartū ad tertium mouēde
sunt et soluēde tres dubitationes.
Prīma erit qualiter debent expo
ni p̄positiones reduplicatiue. Pro
ista dubitatione. Scīendū ē p̄:ūno:
q̄ ad p̄positionem reduplicatiām
quattuo: concurrūt sc̄s subiectū p̄t
cipiale: predicatū principale: termi⁹
supra quem cadit reduplicatio: et ip
sa dictio reduplicatiā ut dicēdo so
rtes in quantum homo ēt animal: il
le terminus sō:res est subiectū p̄t
cipiale: ly animal p̄dicatū principale
in quantum est dictio reduplicatiā
et ulte teri⁹ hō ēt supra quē cadit re
duplicatio: et iō dī teri⁹ reduplicat⁹

Sed tunc alijs quereret otrs terminis reduplicare? et sicut reduplicatio sic ps subi vel pdicari et ego dico homo qd in ppcōe ppcōe reduplicatio ipsa reduplicatio seu dictio reduplicatio nec est de pte subi seu ps subiecti nec de pte pdicari seu ps pdicari. Et si qd qd talis sit ps subi vel p:dicati tunc nō facit ppōne reduplicatiū s; ppōne de subo v̄l pdicato reduplicatio sicut dicēdo: aliquid qd est al in qd sensib; est hō v̄l hō est aliquid qd est al in qd sensib;. de virtute aut talis de subo vel pdicato reduplicatio facile ē iudicare viso qd ppcōe reduplicatio dicere exponit: iō in illis nō ē morādū. si apparet m̄ ppcōe dicēdū in ppcōne ppcōe reduplicatio: reduplicatio nec ē ps subi nec pdicat: s; se tenet ex pte forte ppōis iō denotat ppōne reduplicatiū et ita potissim dicitur dīcēdē et de ppcōe exceptia qd lo:ue sū de dictōe ppcōe exceptia in scđo cor relatio pme dubitatōis pncipalē. di capiunt: quis aut pbabilit̄ dixerit oppositū. Dic̄ ei ibidē qd in illa: ois hō pter sortē currat hoc totū hō pter sorte: ē subi. mō pter ea qd dictū sunt pōt pbabilit̄ dici sicut dictū ē statim de dictōe reduplicatio nec exceptio est ps subi vel pdicati s; se tenet ex forte: ideo denotat ppōne reduplicatiū vel exceptiū.

Sed tunc de termino reduplicatio sciendū est qd aristoteles pmo p̄ rū videtur cēsentire qd talis terminus est pars p:dicaci qd scđm aristotele in pma figura et similitet in tertia in quib; figi. r̄s habet fieri sillogismi reduplicatio dictio reduplicatio deb̄ addi ad maiorem extremitatem que est semper p:dicatū pncipale et si sit aliud p:dicatū pncipale ponendū est terminus reduplicatū. Et iō quis nos dic̄ em̄ bono in quicquid homo

est risibilis: tamē deb̄ exponi et sed ligi qd homo ē risibilis in p̄tē homo nō ei ē incōueniēs qd ps pdicari pce dat covalam ppōis et illavf eē int̄atio aristotelē qd tercius reduplicatū ponendū est ad pdicatu et ē pars pdicati eti nō videt m̄ ratio qd re talis tercius non ita bene posset esse ps subiecti sicut pars pdicari: sicut enī dico qd homo est sensib; in quantu aīal ita ecōverso possū dīcere qd sensib; in quā tu aīal est hō: et sicut in pma ly aīal se tenet a pte pdicari ita videt qd in secunda se tenet a pte subi nec m̄ vido tur sequi aliqd icōueniēs. Sed tunc tu dices ex qd in hac ppōne: hō est aīal in p̄tē sensib; tercius reduplicatus s; ly sensib; ē ps pdicari qd re ergo dictū ē sup. a qd ly aīal ē pdicatu pncipale mō ly aīal nō ē totū pdicatu sed ē ps pdicari et alia rs ē terminus reduplicatū qd ly aīal nō est pdicatu pncipale. Ad lxx tūdeo oce dēdō ar̄s sc̄z qd ly aīal non est pdicatu pncipale: sed ita consi eti est dicere et forte causa est: quia ē pars pdicari pncipalis et ita evocatur pte dicatū pncipale et pars pncipalis pdicari. Patet ergo quid sit subiectū et p:dicatum in proportione reduplicatio.

Is viss potende sūt aliq regule p:o exponib lib p: positionū reduplicatiū et

I Primū regula est: qd p: positio reduplicatio affirmativa in qua dictio reduplicatio non negat si reduplicatio fuit grā concomitans tū debet exponi per unā copulatiū affirmatiū composta ex quatuor propositionibus exponentib; in qua rū una p:dicatū pncipale vere pte dicetur de subiecto pncipali et in secunda terminus supra quā cadit reduplicatio pdicetur de subo pncipali

¶ In tertia huiusmodi dicetur de serio
eniuersaliter sumpto sup: a quē eadē
reduplicatio & quarta sit una cō
ditionis vera in qua termin⁹ redu
plicat⁹ in ante affirmat⁹ de illo serio
aliquid mediante copula ppositionis &
in hāc p̄dicasū principale aff. rmetur
mediante eadē copula de relatio idē
tia:is referente illū termin⁹ aliquid vel
sibi equivalentē. Ad veritāē autem
tal⁹ reduplicatiue reditur veritas
cuiuslibet illar⁹ quattuor: sed ad fal
sitatē sufficit falsitas vni⁹ solus: v
bi gratia ad veritatē illī⁹ sortes in q̄
cum homo est coloratus requiri⁹ ve
ritas istius copulatiue sortes ē colo
rat⁹ & sortes est homo & omnis hō ē
coloratus & si aliquid est homō illid
idem est coloratū & ideo si vna pars
sit falsa tota reduplicatiā erit falsa.
Unde quia illa conditionalis est falsa
& p̄ consequēs impossibili⁹ sequitur
q̄ illa reduplicatiua erit falsa & im
possibilis. ¶ Secunda regula ē q̄
si in p̄positione reduplicatiā affir
mativa in qua dictio reduplicatiua
nō negatur fiat reduplicatio gratia
cause talis debet exponi p̄ quattuor
exponētes que dicte sunt in p̄ia re
gula: & ultra requiri⁹ ad eius verita
tem q̄ termin⁹ supra quem cadit re
duplicatio exprimat causā in parci
ulari illi⁹ quod significat per p̄e
dicatum: & ideo hoc est vera homo in
quantū habens animam intellectuā
est susceptibilis discipline q: anima
intellectua est causa discipline. & ista
est falsa: homo in q̄tum risibilis est
susceptibilis discipline q̄nis appa
reat vera si fieret solū reduplicatio
gratia concomitante. Ad hoc aut̄ q̄
talis p̄pō sit vera p̄t fit reduplica
tio grā cause ultra illud quod redi
tur ad veritatē gratia cōcomitante
requiri⁹ etiā q̄ causalitas vel p̄io:

ra: illius termini supra quē cadit re
duplicatio p̄t fit reduplicatio grā/
ria cause debet habere q̄atuor: expo
nentes quales dicte sūt p̄i⁹ hoc: su
lū excepto q̄ loco conditionalis dēc
endit: una propositio causalitatis. Ue
bi gratia illa propositio homo i quantā
sortes est coloratus de qua p̄i⁹ eti
plicatū est debet sic exponi si fiat re
duplicatio grā cause: sorte: 3 est colo
rat⁹ & sorte: 4 est homo & omnis hō ē
colorat⁹ & quia aliquid est hō illud
idem est coloratū. tres aut̄ prime exto
nentes sūt idem cū predictis: se l̄ quar
ta est vna causalitatis & p̄i⁹ fuit con
ditionalis. ¶ Ex his sequit̄ corollarie
q̄ oīs talis propositio reduplicatio
q̄ et t̄ dā p̄t fit reduplicatio grā cau
se: itā est vera p̄t fit reduplicatio grā
tia cōcomitante & nō cōverso. & t̄
et q̄ ad cuiuslibet affirmatiue causalit
veritatē requiri⁹ veritas cōditional
affirmatiue ubi p̄portionabilit̄ s̄ nō
cōverso. Sed sequit̄ corollarie: q̄
omnis talis reduplicatiua affirmati
ua in qua fit reduplicatio grā cau
se est falsa si idem termin⁹ sit predi
catū principale & terminus redupli
catus. Unde q̄uis illa proposito sit
vera homo est aīal in quartū aīal:
prout fit reduplicatio gratia cōcomi
tantie sicut pateat per suas exponen
tes: ramen ipsa est falsa si fiat redu
plicatio gratia cause: quia idem est
predicatum principale & termin⁹ re
duplicatus cuius oppositum requiri⁹
rit ad eius veritatem. & ratio ē q̄
idem ad seipsum non habet causalit
atem vel prioritatem: ideo ista causa
lis est falsa: quia aliquid est animal
ipsum est animal: p̄oper q̄ ista re
duplicatiua est falsa. Nam reduplica
tio gratia cause connotat causa
litatem vel salutarem predicat p̄i
cipitis ad terminum reduplicatū et
c. iii.

secundū hoc possūt exponi verba a/
ristotelio p:rimo p:ropositū: vbi dicit q:
proposito in qua p:edictum redu/
pliatur est falsa t: in intelligibilis
sicut ista est falsa t: in intelligibilis
se: intellectōe adhēsiva vera: homo
est animal in quantū animal: quia
p:edictum in reduplicatur it est: p:
dicatum est idem terminus c:um tertio
reduplicato qui tamen dederent esse
duensi: t: hoc est verum si reduplica/
tio fiat gratia cause: t: ita intelligit
aristoteles sicut credo. hoc autem est
verum in reduplicatis sive affir/
matis sive negatiuis in quibus redu/
plicatio non negatur: in aliis autem
non est ita sicut pater considerant.

F Tertia regula est de propositione reduplicativa negativa in qua dic^to reduplicativa non negatur. Si reduplicatio fiat gratia concomitan^tie debet exponi per unam copulatⁱnam affirmativam compostam ex quatuor propositionibus exponentibus in quartū una p:edictum p:rin^{cipale} negatur de subiecto p:incipali: t: ita est p:riacens ipsius reduplicative. In secunda vero terminus reduplicat^t affirmatur de subiecto p:incipali: In tertiā p:edictus negatur de termino reduplicato vniuersalit^s sumpto. Et quarta debet esse una cōditionalis in cuius antecedente terminus reduplicatus affirmatur de illo termino aliquid mediante copula propositionis: t: in consequente p:edicatu p:rin^{cipale} negatur mediante eadem copula de relatio idētitatis referente illum terminū aliquid vel sibi equivalentem. Si autem in ea p:ositione fieret reduplicatio g:
ratis causa: tunc deberet eodem modo exponi: hoc solum excepto q: loco con/
ditonalis predicta dicit capi una cau/
sulis proportionabiliter illi condicione-

nali. **C**tertigratia: ista sortes nō est homo in quantum assinus: gratis cōcomitantie debet sic exponi: sortes nō est assinus t: sortes est hō: t nullus assinus est homo: t si aliquid est homo illud idem non est assinus: gratia ve
ro cause deberet eodem exponi nisi quia loco illi cōditionalis dicit causa p: illa causalit^s: quia aliquid est homo illud idem non est assinus: t sic patet q: talis p:positio haber duas exponentes negatiuas t: duas affirma^tivas. **Q** Ex predicta regula sequitur corollarie: q: ista p:positio est falsa: logicus in quantū logicus non ē grammaticus: quia ad ei^t veritates requiriuntur veritas p: o qualibet expo
nente: modo exponitur per unam falsam scilicet nullus logicus est grammaticus ut patet ex predictis. Et consimiliter dicendum est de istis natura
lis philosophis in quantū natura
lis non considerat de conditionibus rerum: albus in quantū in albū non
est dulce: anima in quantum anima
non vult: vel voluntas in quantum
voluntas non intelligit: anima in q:
rum passiva non agit: ignis in quan
tum calidus non est siccus: corp^s in
quantum alteratur non mouetur lo
caliter: t: sic de aliis. **Q** Quarta re
gula est: q: a propositione reduplica
tiva sive affirmativa sive negativa:
 in qua dic^to reduplicativa nō nega
tur ad suam p:riacentem est bona cō
sequencia: sicut bene sequitur: sortes
in quantum homo est risibilis ergo
sortes est risibilio. Similiter bene se
quitur: ignis in quantum siccus nō
est calefaciens ergo ignis non ē ca
lefactius. Ratio autem apparet ex
predicto q: quelibet talis reduplica
tiva in qua reduplicatio non nega
tur usit suam p:riacentem exponere.

Et ex hoc sequit̄ corollarie q̄ multe p̄positiones rā in phis q̄ in theolo/ gia cūcedūtur q̄ tamē devirtute ser monis nō sunt vere s̄i forte aditelle c̄tū dicentiū habent veritatem sicut sunt tales om̄is creatura inq̄tū est in mente diuina vel in intellectu duci no est eterna t̄ p̄petua actus malus inquāt̄ malus nō est a deo: s̄i a so la creature nullū agēs inq̄t̄ agēs est paciēs t̄ sic de plurib⁹. Quinta regula est q̄ ois talis p̄positio reduplicat̄ in qua dictio reduplicatio negatur s̄iue affirmativa s̄iue negati vna sc̄p̄ cōtradicie vli reduplicatio in qua dictio reduplicatio nō negatur s̄iue affirmativa vel negativa: verbis gratia ista pp̄o reduplicatio negativa in qua dictio reduplicatio negatur sorte s̄i nō est asinus inq̄tū hō cōtradicit isti affirmativa in qua dictio reduplicatio non negatur sorte s̄i est asinus inq̄tū hō: t̄ iste p̄positiones sunt exponēde per pp̄oēs cō tradictoriis. Silt̄ ista reduplicatio affirmativa in qua dictio reduplicatio negatur: nullus hō inquāt̄ risibilis non est asinus cōtradicit isti in qua dictio reduplicatio nō negat hō inquāt̄ est risibilis non ē asin⁹: t̄ iō iste sūt cōtradictorie exponēde. **Q**uēta regula q̄ sequit̄ ex pdicis est ista q̄ ois reduplicatio s̄iue af firmat̄ia s̄iue negat̄ia in q̄ dictio reduplicatio negat̄ debet exponi per vñā affirmativā disiunctivā cōposi tam ex quattuo: partib⁹ cōtradictoriis partib⁹ illi cōpulatiue p̄ quā sua cōtradictoria exponi: vel p̄ copulatiua negatiua equivalentē illi disiunctivē p̄ q̄ pp̄oēs cōtradictorie contradicitorio modo debent exponi Quelibet aut̄ reduplicatio in q̄ dictio reduplicatio negat̄ cōtradicit s̄i in qua dictio reduplicatio non

negat̄: t̄ het̄ s̄i cū cōducentia t̄ disiunctiva de prib⁹ cōtradictoriis con tradicit̄ cū dictiū sit q̄ ois reduplicatio cōtradictria in q̄ dictio re duplicatio negat̄ d̄ exponi p̄ vñā disiunctivā cōtradictoriū illi cōpula tive: vel per equivalentē: t̄ id p̄ ista q̄ dicta sunt sup̄a de ex̄t̄e p̄n̄i reduplicatio in quib⁹ reduplicatio non negat̄ p̄t̄ faciliter apparere cūlibet invenit̄: qd̄ dictiū est de p̄n̄stionib⁹ in quib⁹ dictio reduplicatio non negat̄. **E**x pdicis sequit̄ q̄ a p̄positione reduplicatio: s̄iue af firmativa: s̄iue negativa: in q̄ reduplicatio non negat̄ ad quālib⁹ suar̄ exponēt̄ est bona vñā s̄i nō cōtra. **S**i a pp̄oē in q̄ reduplicatio negat̄ ad quālib⁹ suar̄ exponēt̄ nō est bona vñā licet cōtra sit bona vñā s̄i a qualib⁹ exponēt̄ ad ipsā. P̄atio est q̄ ad veritatē copulatiue affirmatiue res̄it̄ veritas cūm̄is s̄iue p̄mis̄ ideo ad ipsā ad quālib⁹ suā partē est bona vñā formalis t̄ nō cōtra. **S**i adveritatē disiunctivē affirmatiue sus ficit veritas vñā s̄iue partis. Jō ab ea ad quālib⁹ suā partē nō vñā sed bene cōtra: t̄ per s̄iis adveritatē p̄positionis reduplicatio in qua reduplicatio non negat̄ res̄it̄ veritas cūm̄is s̄iue exponēt̄ s̄i nō ad veritatē illi in qua dictio reduplicatio se tenet reduplicatiue: q̄ de illi: in q̄b⁹ se tenet specificatiue nō in eligante illa q̄ dicta sunt de reduplicatiois. **S**c̄da dubitatio p̄ncipalis h̄c sol uēda est h̄c. Quō supponit̄ termini in p̄positione reduplicatio de q̄ dubitatio ponēde sunt aliae regule. **P**rima est q̄ in p̄positioē reduplicatio affirmativa s̄iue negativa

sue in qua reduplicatio negat: sive non oēs termini p̄ter terminū redu
plicatū supponit eodemō sic in p̄e
iacēte sua sive in ista oīs hō inq̄tū
risibilis est rationālis isti termini hō
et rationalis supponit taliter q̄liter
in ista oīs hō est rationalis: t̄ ita in
oībus aliis p̄positionib⁹ est dicēdū
¶ Secunda regula est q̄ in omī p̄opōe
reduplicatiua: sive affirmativa sive
negativa in qua dictio reduplicatio
nō negatur: termin⁹ reduplicat⁹ sup
ponit confuse t̄ distributiuē: p̄ ex
porētes p̄mū hitas. Sequit̄ enī sor
tes inq̄tū hō est risibilis: ergo omīs
hō est risibilis: t̄ silt̄ sortes inquātū
hō nō est asinus: ergo oīs hō nō ē
asinus: t̄ ideo ly hō supponit cōfuse
et distributiuē. ¶ Tertia regula est
q̄ in p̄positione reduplicatio in qua
reduplicatio negat sive talis sit af
firmativa: sive negativa: termin⁹ re
duplicatus nō supponit cōfuse t̄ di
tributiuē: p̄ q̄ per p̄cedentē regu
lam in sua cōtradictoria supponit cō
fuse t̄ distributiuē: t̄ ideo in ip̄a non
sic supponit: t̄ per p̄nō supponit de
terminatē vel confuse tantū: t̄ sic p̄
soluto sc̄de dubitationis. ¶ Tertia
dubitatio principalis est uta. Quō
p̄positiones reduplicatio cōvertunt
P̄o qua dubitatione sciendū est q̄
sc̄dm opinionē aristotelis in p̄pōne
reduplicatiua sicut sup̄i⁹ rangebat
terminus reduplicat⁹ se tenet a p̄te
p̄:edicat⁹ q̄uis oppositū posset p̄o
babili: ter dici sicut sup̄ius dicit⁹ est:
tū sequēdo aristotelē iferi⁹ vox am⁹
solū illam p̄positionē reduplicatiua
in qua termin⁹ reduplicat⁹ se tenet
a parte predicatori illā de reduplica
to subiecto in qua termin⁹ reduplica
cat⁹ se tenebit a parte subiecti sic q̄
sit pars subiecti. T̄ sic sit p̄ma r̄la.
P̄:opositiō reduplicatiua non cōver

titur formaliter in vñā reduplicati/
vñā affirmatiua probatur q̄ non se
quitur homo inquantū sensitui⁹ est
āīal: ergo āīal inq̄tū sensitui⁹ est
homo: nam aīis est verū t̄ oīs ē fal
sum. ¶ Secunda regula est q̄ p̄ propo
sitione reduplicatiua cōvertit in vnam
non reduplicatiua: scilicet in vnam
cui⁹ subiectū est aggregatū ex p̄es
dicato prioris t̄ illi⁹ terminū supra
quē cadit reduplicatio mediāte hoc
p̄onoie qđ. Sicut illa propositione āīal
inq̄tū risibile est homo cōvertitur
in istū aliquid qđ est risibile est āīal
Et dicunt aliqui istā regulā est: ve
ram in reduplicatiuis negantis.
¶ Unde dicunt q̄ ista nullū actiuū
inquantum passiuū est passiuū cō
uertitur in istā nichil qđ est actiuū
inquantum passiuū est actiuū virū
autem hec sit vera in omnibus redu
plicatiuis t̄ vrum tales proportiones
possint alueri conuerti non multum
euro: sed per ista q̄ dicta sunt supra
in isto capitulo t̄ superius de cōver
sionib⁹ excluduarū fatis aperta ē
via illis qui in hiis curiosi existine
nt. ¶ Et hec de reduplicatiuis dices
sufficiant.

¶ Sequit̄ figura reduplicatiuē.

100

Uinc restat determinare de propositionibus in quib⁹ pos-
nuntur ista verba incipit et
destinat: et primo aliq⁹ notabilia sunt
ponenda secunda aliquę regule: tertio
tres dubitationes. Quantū ad pri-
mā est primo notandū q⁹ propositionis
nū de incipit et destinat. Quedā sunt
quibus hoc verbū esse seu verbū infiniti
attivi modi sequēs huc verbū incipit
vel destinat manet affirmatū sicut di-
cendo sortes incipit esse sortes desi-
nat currere in istis autē propositionib⁹
intelligenda sunt que dicenda sunt in
fieri. Alio vero sunt in quib⁹ hoc
verbū esse seu verbū infiniti modi
negatur ut sortes incipit nō esse sortes
destinat nō currere: et iste non sūt
eodem modo seu propositionabiliter exponē-
tū sicut alio q⁹ apparet: nā q̄cūq⁹
propositio de incipit in qua hoc verbū
incipit nō negat: et hoc verbū esse ne-
gatur equivalenti affirmari de huc
verbo destinat in qua hoc verbū desi-
nat affirmat et econverso illa de hoc
verbo destinat affirmatio et de hoc ver-
bo esse negatio equivalenti vni affirma-
tione de incipit. Verbig⁹ aequaliter enim
dicere sortes incipit nō currere et di-
cere sortes destinat currere et similiter
equivalent dicere sortes destinat nō cur-
rere et sortes incipit currere: et ideo talis
proponēs equivalentes sūt eodem modo
exponēde: et sic etiam proponēs de inci-
pit in quib⁹ hoc verbū esse negat nō
debet eodem modo exponi sicut alio de
incipit in quib⁹ hoc verbū et nō ne-
gat. Si debet exponi sicut alio de
hoc verbo destinat in quib⁹ hoc verbū
esse nō negat: ideo nō est plus dicen-
dū de expōe illarū nū q⁹ infra dicit
de expōe illarū de hoc verbo destinat.
Et ex hoc notabili p̄ q⁹ aliq⁹ proponē-
to de hoc verbo incipit et eadem mo-
dum exponēda sicut vna de hoc verbo de-

finiet et duerso: ideo ille q̄ dñs cōmu-
nicet et q̄ inferi⁹ dīcda sūt te exponē-
tū de incipit et destinat
debent intelligi de illis in quib⁹ ne-
gatio nō apponit ad hoc verbū esse
seu ad verbū infiniti modi: q̄ de
ratib⁹ nō intēdo plus loqui nā satis
sufficere debet: illa q̄ dicea sunt.
¶ Secundū est notandū q⁹ proponēs de
incipit et destinat aliter et alter sunt
exponēde respectu diversorū p̄dicas-
torū. Unde dicit alio q⁹ alter ex-
ponētur in successu⁹ et alter in p̄-
manētibus. In permanētibus sc̄ q̄n
p̄dicatū supponit p̄ re permanente
sicut alter exponit illa sortes incipit
currere et alter ista sortes incipit esse
homo. Si quis possit dici ad voluntā-
tē videntib⁹ q̄ noia et verba signifi-
cant ad placitū: tñ sic dicere non vi-
detur multū ratiōabile: nā sic possit
dicere q̄ ille terminus hō in vna si-
gnificat alium: et in alia significat
leōnē: ideo videlicet rationabiliter q̄ hec
verbā incipit et destinat eodem modo exponē-
tū respectu quorūcūq⁹ p̄dicatořū.
¶ Tertio ē notandū q⁹ p̄pō de hoc
verbo incipit p̄t duplicitate exponi.
Uno modo per positionē de presenti
et remotionē de p̄tereo id ē p̄ vna
affirmatiā de p̄nti et vna negatiā
de p̄tereo sicut hec p̄positionē sortes
incipit esse exponit sic sortes nūc est
et imēdiate aī hoc nō fuit. Aliomodo
p̄ positionē de futuro et remotionē
de presenti: id est p̄ vna negatiā de
presenti et affirmatiā de futuro sic
p̄cea propositio exponitur sic: sortes
nūc nō est et imēdiate p̄t hoc erit.
Et dicit alio q̄ p̄ma expō habet
locū q̄n p̄dicatū supponit p̄ re per-
manēte et sc̄da h̄ locū q̄n supponit
pro re successu⁹ sicut p̄morū vel
mutatōne, vel cōnorū: et morū seu mu-
tationē de hoc vā dictū est in secūdo

notabili. ¶ Ex hoc sequitur constatarie
q; quibus p̄pō de icipit vel desinit et
ponit p̄ vna copulariā cōpositā ex
vna de p̄terio: et alia de p̄terito vel
de futuro: s; tñ q̄ alia exponit p̄pō/
stio de incipit: et q̄ alia p̄pō de des/
nit sicut p̄ ex predictis et hoc ego in/
telligo de illa in qua nō apponit ne/
gatio termino iſfiniū modi sicut di/
cebat in p̄mo notabili. ¶ Scđo p̄z
ex primo notabili q; illa verba inci/
pie et desinit includunt negationē non
simpliciter negantē nec simplē iſfini/
ratē: p̄z q; q̄ elibet p̄pō de icipit vel
desinit exponit et duas exponēt
quaz vna ē affirmativa et alia nega/
tiva. ¶ Tertius p̄z ex p̄dicto notabili
q; hīmōi verba cōnotat t̄p̄s p̄sens
et vna cū hoc t̄p̄s p̄teritu vel futu/
rū: hoc p̄z q; quibus p̄pō de icipit v̄l
desinit exponit q; vna de p̄terio et alia
de p̄terito vel de futuro. Quarto p̄z
q; licet hec verba cōgnoscet t̄p̄s p̄sens
p̄teritu vel futurū nō tñ simplificiter
in ordine ad t̄p̄s p̄sens. Nec appareat
q; licet tales p̄positiōes exponantur
q; vna de p̄terio et alia de p̄terito v̄l
de futuro: nō tñ est de simplici verbo
s; de verbo determinato seu modifi/
cato p̄ hāc oīonē iſmediate an̄ hoc de
mōstrādo p̄ly hoc t̄p̄s p̄sens vñ ulta p̄
positio sōtes icipit ēē alb? nō expo/
nit sic sōtes ēē alb?: et sōtes an̄ hoc
nō fuit alb?: q; stat q̄ illa de icipite
de p̄terio sit vera: et illa de p̄terito sit
falsa sic ponēdo q; sōtes nūc sit al/
bus et postea sic niger deinde in aliquo
t̄i ē fiat albus tūc in aliquo t̄p̄e illa
est vera sōtes icipit ēē albus: et tñ
p̄positio de p̄terito sc̄ sōtes nō fuit
albus est falsa: q; ponitur in casu q;
p̄tius sicut albus sicut etiā cōsueui/
mus dicere q; hec arbor: icipit nunc
do:ere: et tñ floruit anno p̄terito sed
t̄p̄e iſmediato caruū florib?: q; p̄z q;

talle p̄pō de icipit nō debet exponit
q; vna simplicitate p̄terito s; q; vna
de p̄terito cui determinatio verbi
sicut dicēdo sōtes iſmediate an̄ hoc
nō fuit alb?: vel hec arbor iſmediate
an̄ hoc nō floruit. ¶ Quarto ē nota/
dū q; cuilibet p̄pō de icipite vel de
desinit cōtradicit vna de icipite vel des/
nit sc̄ affirmativa et negativa
ve affirmativa: et ideo sicut affirmati/
va de icipite et de desinit exponit p̄
vna copulariā ut dictus est in p̄mo
cōrelario tertii notabilis ita negati/
va de icipite v̄l desinit cōtradictoria
affirmativa debet exponi p̄ vna dis/
tinctiū cōpositā ex partibus cōtra/
dicētibus partibus illius copulatiōe
per quā exponebat affirmativa sibi
cōtradictoria pars q; copulariā et
distinctiū ex partibus cōtradictōis
cōtradicunt. ¶ Ex quo p̄z q; sicut p̄o/
positio affirmativa de icipite vel de/
sinit p̄t duplicit exponi dicitur est
ita etiā negativa p̄t duplicit exponi
Ubi ista p̄pō sōtes nō icipit ēē pri/
mo modo p̄t sic exponi: sōtes nūc
nō est: vel sōtes iſmediate ante hoc
fuit: vel sic sōtes nūc est v̄l iſmedia/
te post hoc nō erit: et ita sicut p̄pos/
itio affirmativa de icipite vel desinit
p̄t duplicit exponi ita negativa sc̄
per duplicit distinctiū verū est tñ q;
aliqui dicunt q; qñ aliqua p̄pō de icipite
vel desinit debet exponi p̄pō et
sufficiētius exponit dādo ambas
partes distinctiū cōiunctas: q; sicut
ista p̄positio sōtes icipit ēē sufficiē/
tius et p̄fectius exponitur: sic sōtes
nūc est et iſmediate an̄ hoc nō fuit: v̄l
sōtes nūc nō est et iſmediate post hoc
erit q; si solum exponeret p̄ alia ex/
ponendē. Ubi bene verū est q; ista est
vna cautela in r̄ndēre q; si p̄cederet
vna talē p̄pō sc̄ expōnē vna op/
ponēt posset arguere cōtra eū de al-

36

era expōet: et Ideo mēl^o est ad cūtes
dū appārētes redargutōes q̄ verā;
det sub distiūctiōe q̄ q̄ si ppō non
sle vera in uno sensu q̄ saltē s̄tvera
in alio et appāreat q̄ ip̄e sle veritas
modi exponēdi. Quinto est notādū
q̄ licet in ppōnib⁹ de icipie vel de
sinit de subiecto singulare v̄l de sub
iecto cōi distributo subiectū v̄trius;
exponētis maneat idē seu eodēmodo
cessit se h̄ns tñ nō debent cē de sub
iecto cōi nō distributo; q̄ in sc̄da ex
ponēte debet addi relatiūs idētiaq̄
cū subiecto. Verbigra ista ppō oīs
hō incipit esse exponit sic oīs homin⁹
nūc est et īmediate aī hoc nō fuit et
similiter ista sortes incipit esse: expo
nit sic sortes nūc est et īmediate aī
hoc nō fuit: et sic pat̄; q̄ in v̄trāq̄ ex
ponētū manet idē subiectū et cōsūr
supponēs s̄ nō ita debet esse de sub
iecto cōi nō distributo Verbigra de
istis aīal incipit esse hō: aīal incipit
esse sortes. Cōstat enī q̄ ad veritatē
ullius aīal icipit esse hō: nō sufficiunt
ille due aīal nūc est hō et aīal īme
diante aī hoc non fuit h̄: q̄ ille s̄t
vere. Mā aliquod aīal uūc est hō sc̄
iōhānc⁹: et īmediate aīal aī hoc nō
fuit hō sc̄ asin⁹: et tñ nō obstāte ve
ritate illaz̄ duarū hec est falsa aīal
nūc icipit esse hō: q̄ sensus est q̄ oē
aīal q̄ nūc est: et oīs hō qui nūc est
pri⁹ fuit. Similiter posito q̄ sortes
nūc s̄t alb⁹ et q̄ aī fuerit et nō fue
rie albus nō obstat̄ casu ista est fal
sa: albus incipit esse sortes: q̄ hoc al
bus pri⁹ fuit licet non fuerit pri⁹ albus
et tamē ille s̄t vere: albus nūc
est sortes: et īmediate aī hoc album
nō fuit sortes: q̄ paries albus īme
diante ante hoc nō fuit sortes: igf p̄
q̄ ad veritatē talis p̄ositionū non
sufficiunt ille exponētes s̄ sc̄da in ex
ponēte debet addi relatiūs idētiaq̄

ad subiectū dicēdo aīal est hō: et illo
idē aīal īmediate ante hoc nō fuit
homo q̄ animal incipit esse hō: Silr
albus nūc est sortes et illud idē albus
īmediate aī hoc non fuit sortes igf
et cū sc̄da exponēs est falsa s̄tue
pater. ¶ Sexto est nosūdum q̄ hoc
verbū incipit potest dupl̄itē accipi
Unomodo stricte et p̄prie: et tūc ex
ponit ut pri⁹ dictū est. Aliomodo
potest capi large et ip̄oprie et cū
exponit sic hoc nūc est et nō multū
ante hoc fuit q̄ hoc incipit esse: et sic
dicimus q̄ hec arbo: incipit florere
q̄ si nūc flo: et tūc maleum: an hoc
floruit: et tñ heri floruit: et sic etiam
vulgariter q̄ iste icipit missā q̄uis
dixerit utroq; et ista distinctione est
similis illi quā ponit aristoteles q̄r
to phisiōz de nūc sc̄: q̄ potest capi
p̄o indiūsibili vel potest capi p̄o tē
p̄o: paruo p̄pinq̄o p̄cedēti et sic
dicitur de hoc verbo incipit ita p̄pos
tionalib⁹ modo dicendum est de hoc
verbo destinat: tamen de ista secunda
acceptōe auctōr nō intēdit p̄o loqui

Quantum ad secundi p̄in
cipiale ponende sunt aliq̄e
regule. ¶ P̄ima regula
est q̄ multe p̄opo l̄tiones
de icipit vel destinat suū dūtingēz
de penes amphibologias ex eo q̄ de
virtute sermonis habent viuum sen
sum et v̄nam expositionem et secun
dum v̄sum loquentium alium sen
sum aliam expositionem.

¶ Pro quo sciendum est q̄ proposi
tio de icipit de v̄tige sermonis expo
nēda ē vt dictū est sup̄is: tñ sc̄d̄ys

loquentium non sic aliquando expo-
nitur: et hoc potest videri in istis pro-
positionibus deus incipit beatifica-
re omnem hominem quem beatificauit
deus incipit punire omnes homines quos
puniuit deus incipit beatificare illos
duos demonstratis duobus quorum
enuntiante beatificauit et aliud non. Ta-
les enim propositiones de virtute sermo-
nis sunt vere sicut pater per exponen-
tes. Unde ista propositione deus incipi-
pit beatificare illos duos habet istum
sensum de virtute sermonis deus nunc
beatificat illos et deus ante hoc non
beatificauit illos duos et illi sensus
est verus in illo casu. Aliud sensum
posset habere ipsum et falsum scilicet
deus nunc et. et immediate ante hoc
deus nullum hominem beatificauit quem
beatificat et humiliiter ita deus incipi-
pit omnes homines punire quos et. Hu-
miliiter debet dici petrus incipit
esse talis qualis est paulus postea per
tertius primo fuerit infidelis postea
tertius fuit simul fidelis. Unde ita
potest implicetur concedi petrus nunc
est talis qualis est paulus: et immedia-
te an hoc non fuit talis qualis est pau-
lus quouscum secundum aliquem testum
improprietate possit esse falsa. Hec autem
propositio devirata sermonis et talis
ita petrus incipit esse humilis paulo:
quia paucus erat humilis paulo: ame-
ri proprie capiendo potest subiuste-
sus capi petrus est similis paulo et pa-
ulus non erat similis paulo. Et hinc
dictu est de hoc verbo delinitur. Ex
quibus sequitur primo per ille proposi-
tiones sunt de virtute sermonis con-
cedende sortes incipit scire omni pro-
positione licet sortes nichil incipiat
scire sortes incipit esse omnis homo licet
sortes nichil incipiat esse. Si ponito
per sortes diu sciuerit ita proponemus

deus est et adhuc sciat eam et per multe
alii propositiones fuerint quas prius
non sciuit sed tamen omnes destinari esse
et ista sola maneat deus est tunc sortes
nunc scit omnem propositionem et
immediate ante hoc non sciuit omnes pro-
positionem et tamen nichil incipit scire
quod nichil scit per prius non sciuerit igitur.
Similiter posito casu per sortes diu
fuerit homo per multi fuerit homines
et per omnes destinari esse solo sorte rema-
nente tunc sortes nunc est omnis homo
et immediate an hoc non fuit omnis homo
et per omnes destinari esse quod sortes non
est quod prius non fuerit igitur.
Scilicet se sit et predicis retento predicto
casu et una cum hoc posito per immedia-
te post hoc temporis in quo sortes sciunt
omnem propositionem: et in quo sortes est
omnis homo aliquantum propositiones et aliquantum
homines de novo incipiunt esse. Tunc de
virtute sermonis et illo casu posito ita
est concedenda sortes delinit scire
omnem propositionem et tamen nichil destinari
scire. Similiter sortes delinit et omnis
homo et tamen nichil destinari est: sed exponen-
do ly delinit per predictum ratione de presenti
et remotiori de futuro. Et hoc ap-
paret formando exponentes. Unde ap-
paret nichil per hec copulativa in ca-
su predicto est vera sortes incipit scire
omni propositionem: et sortes de ini-
scire omni propositionem. Similiter
ista sortes incipit esse omnis homo et sortes
destinari esse omnis homo: hec ei apparet
in casu posito et hoc est verum exponen-
do ly incipit per positionem de presenti
et remotiori de praeterito: et destinari per
positionem de presenti et remotiori de
futuro. Ex istis scilicet tertio corus-
cante per ille consequentie non valent so-
rtes incipit scire omnes propositiones ergo
omnes propositiones sortes incipit scire vel
ergo incipit scire aliquantum propositionem

vel aliquod propositionē incipit scire
Similiter nō valer; sortes incipit ecē
omnis hō ergo sortes incipit ecē hō
vel ergo sortes incipit ecē aliquid; qz
in veracē consequētia rāhs est ver &
consequēs falsū in cālbus possitis.
Ex predictis tñ sequit φ exponendo
ista verba incipit & destinat ut iā dic-
tum est: ista p̄positio: fenix incipit
esse omnis fenix: semper fuit & sem-
per erit vera si formet. & similiter illa
propositio: fenix destinat ecē oīs fenix
Unde apparet φ ista copulatio ē ve-
ra: sp & continue fenix incipit ecē oīs
fenix: & semp & continue fenix destinat
esse omnis fenix. hec oīs patent p̄ ex-
ponentes: qz semp & continue ver est
dicere fenix nūc nō est omnis fenix
& similiter illa eadē: fenix immediate
post hoc non erit fenix ergo semper
& continue illa copulatio est vera: fe-
nix incipit esse oīs fenix & fenix desi-
nit esse omnis fenix: exponendo inci-
pit & destinat ut dictū est: cōsequētia
tenz ab exponētibz ad expositā ut p̄
incēti. S; aīs quo ad p̄mā partē
p̄z per exponētēs scz φ sp & continue
fenix est oīs fenix: patz qz scdm na-
turales nūq; ē nūl vñica fenix & sic
semp ista fenix e. l oīs fenix est vera
S; aīs qz o ad scdam p̄tē scz φ ista
semp ē x̄a: fenix immediate ante hoc
nō fuit oīs fenix: & ista sūliter fenix
immediate post hoc non erit oīs fenix
pater: da oppositū puta φ hec fenix
immediate ante hoc vel immediate post
hoc fuit v̄l erit oīs fenix: sēstur bene
ergo: hec fenix aliquā fuit vel aliquā
do erit oīs fenix: x̄na tenz p̄ locū ab
infest: or ad superi: quia unmediate
ante hoc & immediate post hoc ē iferi:
ad istū terminū aliquādo. Sed falsi-
tas x̄ntis patz: quia sequit: ergo hec
fenix aliquādo fuit fenix: que fuit an
ipsam p̄ duos annos: & φ hec fenix

aliquid erit fenix qui erit post ipsa
per duos annos: quod est manifeste
falsū. Sed aliquis instaret p̄bando
vñam esse verā: hec fenix immediate
ante hoc vel immediate post hoc: hec
erit vera fenix est omnis fenix & im-
mediate ante hoc eadē erit vera ergo
hec erit vera: fenix immediate aī hoc
fuit omnis fenix & immediate p̄ hoc
erit omnis fenix cui? oppositum est
cōcessū. Ad hoc r̄fides p̄cedendo aīs
& negando x̄nam: sicut etiā non valit
x̄na: in principio creationis mūdi hec
fuit vera: adā est omnis homo: ergo
adā in principio creationis mūdi fuit
oīs homo. aīs enī est ver & aīs fuit
quia ex illo sequit: ergo adā in pri-
cipio creationis mundi fuit iohānes
& fuit petr? quod est falsū. & tamen
cōsequētia tenet qz ly hō distribuit p̄
omni homine qui fuit & ita in p̄o-
posito.

Ex utis vñterius se;
quitur φ licer q̄libz p̄positio de p̄te-
ritō vel defutō vera habeat vñam
de p̄nti sibi corespondētē verā: id ē
vñā de p̄nti q̄ fuit vel erit vera si for-
metur non tñ oīs φ quilibz de p̄senti
habeat vñā de p̄terito que fuit vera:
vel vñā de futuro que erit vera. ver
bigf: ista ē vera: aliqua fenix ē oīs
fenix: & tñ ista de futuro nunq; fuit
vera aliqua fenix erit oīs fenix: vel
etiā ista nunq; erit vera aliqua fenix
fuit omnis fenix. Ulierius sequit: ut
q̄ nō oīs p̄pō de p̄terito va cū aī
veritas non dependet ex futuro ē ne-
cessaria. patz qz ista propo. i: io a. ias
fuit oīs homo nō ē necessaria nec vñ
q̄ fuit ne cessaria cū ipa sit mō falsa
ut dictū e. t & tñ e. t vñā de p̄terito q̄
aliquā fuit vera scz quando adā tam
fuit creatus & φ null? aliis hō ad
huc erat formatus & tamen illo tūc
eius veritas non depenlebat ex fu-
turo. Et hec de prima regula & de

correlatis ab ali annexis.

Secunda regula est q: in ppōib: de incipie vel desinit non valet cōsequētia subsi mendo sub tercio cōsigno eli deterfaro q: illi d signū rest ponit illi eli; sed bene valet q: idem signū precedit. hec regula patet ex p: us dictis: q: ista s̄ta non valet: sortes incipit scire cōm propōnē: deus est: est ppō ergo sortes incipit scire utam p:ropōnēm deus est. Illi in casu p:ius postho s̄us est verū t̄ oīo fatū. sed bene sequit: cōm ppōem sortes incipit scire: deus est: est proposi tio ergo illā incipie scire. Ex quo se quis q: in talib: propōib: multum reserat p:eponere t̄ postponere termini cui rō est q: illi a verba includunt ne gationē vt dicisti est prius. ¶ Tertia regula est q: ab interiori ad super ius cū hoc verbo incipit vel desinit procedere termini non valet p:sequen cia sicut non sequit: sortes incipit cē albus ergo sortes incipit esse color: eti: a hoc est non solū verū in teris accidensib: sed etiam in terminis substancialib: sicut non sequit: fili: dei incipit esse homo ergo fili: dei in cipit esse aliquid. Tamē forte in terminis substancialibus nō reperitur instanciā nisi in hac materia de icar uatione verbi dei. Si enim arguat sic: homo est aliquid filius dei incipit esse homo ergo fili: dei incipit cē ali quid: consequentia non valet quale fallacia accidentis. Quandoq: autē in prima figura si maior: est assūma q: minor: affirmativa habet venia exponentem negatiū non valet sillo gismus: ideo ille sillogismus nō valeat omnis homo est animal: tñi risibile est homo ergo canis, risibile est aīal sic autem est in p:roposito. ¶ Quarta regula est: in p:ropositōne affirma tiva de incipit ex verbo infinitivo mo

di negatio ad affirmatiū de incipie de codē verbo affirmato est bona con sequētia t̄ econtra: sicut bene sequit sortes incipit non esse ergo s̄of desinit esse similiiter sortes incipit esse ergo sortes desinit non cē t̄ econtra: sortes desinit nō esse q: sortes incipit esse.

Uāsi ad tertii principale mouēde t̄ soluēde sūt tres dubitationes. Prima du baturio est quid demonstretur per ly hoc t̄ per ly nunc: quando dicit sortes nūc erit t̄ immedie ante hoc non fuit. Querit v̄trā demōstretur tēpus diuisibile vel indiuisibile. Ad istud dubium aliqui dicunt q: nō sunt aliqua instātia indiuisibilia in tempore sicut nec momēta sūt in motu nec puncta in linea tamē prope modū loquendi in expositione talius verborū incipie t̄ desinit istātia ad ymaginacionē est admittenda; t̄ us q: per ly hoc t̄ per ly nūc sicut dicit ad ymaginacionē demonstrat istās indiuisibile sed hoc nichil valet nec ē rationabile p:riu: quia p:ropter exposi tōne p:ropositiōis vere non oportet ymaginari vel admittere aliquā fāmū vel impossibile. Secundo q: sic dicē do sequeres q: nichil vere incipit esse vel desinit esse sed solum ad ymaginacionē non secundū realē veritatem Ideo alter r̄ideo p:rimo ad primas dico q: p:ly hoc t̄ nūc demōstretur tēpus presens. Secundo dico q: per illib: nūc quod est tempus presens non demōstratur tempus indiuisibile. Tertio dico q: nos possumus uti tempore p: senti pro us magno tempore sic placent sc̄ p: hora: die: mensis: anno v̄l dīas bus vel centū annis quia cum tem pus presens sit diuisibile non ē mai or ratio quare tempus p:resens dicitur magis illud nūpus q: illud. Ideo t̄ g

Hoc autem est idem declaratum: ideo breviter transeo. Quarto dico, quod ipsius possumus hic vel tempore presenti ratione magis proprie utimur tempore presenti pro parvo quam pro magno: quia tempus est mensura et habet rationem meam sicut patet ex quarto phisicorum modo mensura notior est que est parua quam illa que est maior. Ex quibus partibus quod per ly nunc et per ly hoc demonstratur tempus presentis quartus cunctus magni volumen: ratione magis proprie demonstramus tempus parvus quam magnus. Ex quo alterius patet quod non possumus sicut tempore presenti quod iste sint simul vere: sortes incipit esse albus et sortes destinat esse albus. Verbigratis: capiendo tempus presentis pro tota ista die et postea casu quod sortes per istam diem sit albus et non ante nec postea nunc patet quod sortes nunc: id est in hoc die qui est tempus presentis est albus: et immideate ante hoc non erat albus ergo incipit esse albus. Ex quo alterius sedetur quod sortes in qualibet parte huius diei incipit esse albus et in qualibet parte huius diei destinat esse albus. multa correlaria possent inferri que de virtute servitiois sunt. Et hoc sufficiat.

Ecclida dubitatio principalis est quod supponunt terius in propositionibus de incipiunt et destinantur. Pro qua dubitatione notandum est quod subjecta talium propositionum supponunt eadem modo sicut in suis praecedentibus. Verbigratis: in illa propositione homo incipit esse albus: ly homo supponit: eadem modo sicut in illa hoc est albus: predicatus autem totale huiusmodi propositionis etiam supponit eadem modo sicut in propositionibus pure cathego-

ris. Verbigratis: in ista: hoc innotescit est: albus hoc tamen incipit esse albus est predicatum et supponit determinante sicut predicatum illius homo est albus. Patet ergo de subjecto et predicato totali quid sit dicendum. sed magis dubitatur de termino a parte predicationis posito qui sequitur hec verba in: ipit et destinatur. Pro quo notandum est quod secundum aliquos talis terminus non supponit unica suppositione quia in una exponente supponit una suppositionem: et in alia exponente supponit alia suppositionem. et uti concedatur quod aliquis terminus supponit: tamen nulla suppositione supponit: quia nec confuse tantum nec confuse et distributive nec determinante. et si quis vel potest tenere hanc opinionem quia difficile esset eius oppositum demonstrare et tamen aliter potest dici. Tertio est notandum quod secundum aliquos in propositione affirmativa univer- sali talis terminus supponit et insuffit tantum quia sub eo non contingit descendere nec disiunctio nec copulatio non enim sequitur: vis hoc destinare esse albus ergo omnis homo destinat esse hoc albus et ceterum. nec per consequens contingit descendere copulatio. Secundo dicimus quod in propositione non universalis supponit determinante. Et sic ponunt tres regulas de ista suppositione. Pro intellectu predicto: nonandum est primo quod secundum illas suppositione determinata confusa talis confusa et distributiva est duplet scilicet quod ostingue descendere ad illa per quod terminus supponit vel supponere potest cum proximum demotstrari per eis sicut in illa homo currit. Unde bene sequitur: ergo ille homo currit demonstrando hoc item vel hinc hoc currit demonstrando ab aliis. et sic de aliis.

Alia est suppositio secundum quam sic non contingit descendere per pronomina demonstrativa solum sed per pronomina demonstrativa simul supra cu[m] ulti termino communis sub quo debet esse determinatus. primo autem si modo non supponit terminus determinatus qui sequitur hec verba incipit et destinatur. Non enim sequitur sortes incipiunt esse alb[us] et sortes incipiunt esse hoc album vel hoc albu[m] et sic de aliis. Unde hec est ratio sortes incipiunt esse hoc album: demonstrando sortem qui non est hoc albu[m] et nunquam prius fuit hoc album.

Ex quo patet quod hec consequentia non valeret sortes incipiunt esse hoc albu[m] et sortes incipiunt esse hoc demonstrando idem: sed est fallacia figure dictoris mutando quale quid in hoc aliquid. Et si dicatur quod hoc et hoc albu[m] converuntur demonstrando idem: et sic ab uno conuertibili ad aliud est bona consequentia. Dicendum est quod hec regula ab uno conuertibili ad reliquias est bona consequentia: habet tamen in multis instantias: Primo quando termini non supponunt personaliter: ideo non sequitur: homo est species ergo rationale mortale est species. Secundo quando additur alius quod sic ategoreuma subiecto. Tertio non sequitur in multis propositionibus de praeterito vel de futuro vel de connotantibus tempus praeteritum vel futurum. Similiter quando illa conuertibilita sunt conuertibilia ut nunc et non simpliciter qualiter est in proposito. Quarto est notandum quod aliqua est suppositio determinata in qua valeret consequentia ab inferiori ad superioris sicut sequitur homo currit ergo animal currit vel sortes est homo ergo animal. Sed sic non est semper de termino sumpto determinata et per subiectum post illud verbum incipit vel

definita. Licit enim sequitur sortes incipiunt esse hoc album ergo incipiunt esse albus. Tamen non sequitur: sortes incipiunt esse albus: ergo incipiunt esse coloratus: ergo non semper valet consequentia ab inferiori ad superioris sine distributione: et hoc est quia negatio exponens antecedentis non fert negationem exponentem consequentis non enim sequitur: sortes non fuit albus ergo non fuit coloratus. Est autem regula quod quando antecedens et consequens habent exponentes sive exponens consequentis non sequitur ad alias exponentem antecedentis: consequentia non videtur inter antecedens et consequens: ideo non valebat pro consequentia licet argueretur ab inferiore: et ad superioris sine distributione. Sed forte quis dicit quod ibi arguitur cum distributione: quod illud videtur incipiunt esse albus: ly albus distribuitur. Ad hoc responderemus quod non constructum est hoc hec verbo esse: ideo non distribuitur ab hoc verbo incipiunt: sed supponit determinare sicut dicitur est ligat.

Ertia dubitatio principalis est quomodo conuertuntur propones de incipiunt vel definiunt. Pro quo notandum est quod tales propones non conuertuntur in propones illes de incipiunt vel definiunt. Non enim sequitur: aliquis homo incipiunt esse albus et albus incipiunt esse homo; nam per isto casu et sortes sunt non albus et non prius fuerit albus sed fuit homo oportet antecedens est verum et consequens falsum: sicut patet per exponentes: et id predicta propositione debet sic conueneri: Aliquis homo incipiunt esse albus:

ergo aliquid quod incipit esse albus est
vel erit homo et ista homo deessit et
albus ergo aliquid quod deessit esse
albus est vel fuit hoc: et sic de aliis
secundum qualitatem et quantitatem ea et
¶ Secundo est notandum quod propositione
de incipit non debet conuerti in unam
simpliciter de presenti sed in unam de
presenti et de futuro disiunctive. Si
militet illa de hoc verbo deessit non
debet conuerti in unam de presenti et de
preterito disiunctive illo modo quo di-
ctum est prius et causa est quod talia ver-
ba conoeant tempus praeteritum vel
futurum: quod autem tales propositiones non
habent conuerti in alias simpliciter
de presenti: quod talis conuersio non
valeret si huius verba exponerentur
per propositionem de presenti ut potest
pacere cuilibet intuenter cetera.

¶ Sequitur aliud capitulum.

Unc videndum est de propositionibus de hoc verbo fieri et aliis
et equivalentibus. ¶ Notandum est primo quod sicut dicitur de hoc verbo
fir sit ea proportionabilius dicendum
est de ipsis verbis producitur generat
et aliis verbis sub eius contentis vel
equivalentibus eis. Et ratio est quod
ipsis generatio vel producio est quidam
factio saltem loquendo de generatione
et productione in naturalibus. Non
enim loquo de generatione vel pro-
ductione in divinis. ¶ Secundo est no-
tandum quod duplicitate aliquid de fieri
generari vel produci. Unomodo sim-
pliter. Aliomodo secundum quod. Simpli-
tate dicunt fieri quod de termino
supponente per illo verificatur hoc ver-
bo sit sine addito sicut de forma as-
ni verum est dicere: hoc sit. Sed aliud
dicitur fieri secundum quid quando de

termino supponente pro illo verificatur
hoc verbum sit: et aliqua determinatio
ne sicut de hominie genere et dicere
hoc sit albus vel niger et non est vera
dicere hoc sit simpliciter. Si tamen dicere
dum est de hoc verbo generatur verbum
est enim quod aristoteles quicunque vocat gene-
rationem simpliciter et generationem acci-
derat generationem secundum quod sicut albus
Et ratio est quod ipse vocat substantiam
ens simpliciter et accidentes ens secundum
quid: nos enim possimus vocare generationem
albedinis generationem simpliciter: quod
simpliciter verbum est dicere quod albedo
sit et generatur. ¶ Ex isto nota vult
sequitur aliqua corollaria. Primum
est quod materia prima non sit simpliciter
Primum quod est perpetua secundum aristotelem
primo philosophorum et idea nostra est sim-
pliciter vera materia prima sit. ¶ Secundo
sequitur corollarium quod materia prima
sit secundum quid et generatur secundum id
quod in generatione versi est dicere quod ma-
teria prima sit informata tali forma
Id quoniam commentato dicit primo physi-
ciscorum quod materia prima est quod in rei ve-
ritate generalis, scilicet in rei veritate generatur
seu forme generante subiectum. ¶ Tertio
sequitur quod forma simpliciter sit et genera-
tur quod simpliciter loquendo forma est et cum
anre non esse: sed simpliciter vera est dice-
re forma sit. Ex hoc sequitur quod dupli-
tate subiectuale sicut hoc et aliud sit
generatur simpliciter quod simpliciter loquendo
ipsum est cum an non esset. ¶ Secundum
est enim quod aliter sit forma: et aliter sit
materia et aliter compositum: quod a mate-
ria dicitur fieri seu generari subiectum
forma vero terminatur: sed compositum
completum et totaliter: cum pariter enim de
fieri sicut subiectum totale quod in eius
integritate includit omne illud quod in
illa facilius dicitur fieri: non sic autem
est de materia vel de forma et secundum
hoc intelligi dicitur philosophus septimus

metaphysice dicentis: nec materia
fit for: ma: nec fo: ma fit isto cōpositū
¶ Tertio notandum est q̄ sicut p̄posi-
tione de istis verbis incipie et des-
nit exponitur per plutes categori-
cas ita similiter p̄positiones de istis
verbis fit factū fuit fieri alius equi-
valētibus. Unde ppō de hoc verbo
fit exponitur p̄ vñā de p̄fēcti et aliā
de p̄teruo. Verbigra: ista p̄positio-
nes fit exponitur sic sortes ē et im-
mediatae ante hoc nō fuit. Silt ista
p̄positio sortes fit albus exponitur
sic sortes est albus et imed ate ante
hoc nō fuit albus. S̄z p̄positio de
ullo verbo factū est exponit p̄ duas
p̄positiones vñā affirmatiā de p̄c-
terito: et aliā negatiā. Verbigra
ista p̄positio celū factū est exponit
sic celū fuit: et celū nō sp̄ fuit. Silt
ista p̄positio sortes est albus exponi-
tur sic sortes fuit albus et sortes nō
semper fuit alb⁹. Et ppō de illo ver-
bo fit exponit per duas de fato-
vñā affirmatiā: et aliā negatiā.
Verbigra ista p̄positio antichrist⁹
fit exponitur sic antichrist⁹ erit et
antichrist⁹ nō sp̄ erit. Silt ista so-
rtes fit albus exponit sic sortes erit
albus sortes non semper erit alb⁹.
¶ Ex istis sequitur p̄amo q̄ auctor-
itas aristotelis sc̄z Quid fit nō est
de virtute sermonis nō est vera p̄z
per expositionē hui⁹ verbi fit iā daz-
za. ¶ Hec sequitur q̄ in exēplo iā
dicto de ista p̄positōne celū factum
est de qua dictū est: q̄ sc̄z exponit et
per istas celū fuit: et celū nō sp̄ fuit
ibi illa dictio nō capitur p̄pro p̄t
equivalēt isti orationi in omni tēpore
q̄: sic illa esset falsa nō sp̄ celū fuit.
Nam cū tēpus non sit nisi mot⁹ celū
et celū nūq̄ fuit sine motu sequitur q̄
celū semper fuit et ideo capitur ista
dictio semper p̄o ista dictione p̄petuo

vel capīl tēpus sp̄opriet large p̄a-
ut se extendit ad ymaginacionē du-
ratiā: et sic est sensus non sēp id eſt
nō p̄petuo fuit celum vel nō om̄i
tēpore fuit celū id est nō om̄i ymagi-
nabili duratione fuit celū. Multa
aut̄ essent hic dicenda de expositōne
predictor̄ verbo:ū s̄z illa magis spe-
ctant ad philosophiam ei supponit
aliqua q̄ non pertinent ad logicuin.
¶ Quarto est notandum q̄ terminus
post predicta verba positus appellat
suā formā. Unde q̄nq̄s refert multū
terminū p̄ponere vel po t̄ponere tali-
bus verbis sicut refert multū dicere
domus fit: et fit domus Nam stat q̄
domus nō fiat: et tamē q̄ fiat dom⁹
nam cū domus non sit nisi lapides
et ligna et hinc stat q̄ nichil horū
fiat per s̄nā q̄ domus nō fiat: et tñ
sic disponit q̄ fiat domus et multa
alia exempla possunt ponit de quib⁹
super sedeo. ¶ Quinto est notandum
q̄ sicut p̄positiones de incipit des-
nit non cōvertuntur nulla variatio
facta p̄ter solā arantpositionē illi⁹
quod precedit et quod sequit verbus
ita enī nec p̄positiones de isto verbo
fit et alius verbis sub:adictis. ¶ Un-
ita s̄na non valēt sortes fit albus
ergo albū fit sortes. Nam prima in
casu est vera: et sc̄da falsa sicut p̄z p̄
exponēt. Similiter s̄na non valēt
fili⁹ dei factus est homo ergo homo
factus est filius dei. Nam prima est
vera: et sc̄da falsa p̄ter hoc q̄ vñā
exponit:ū est falsa sc̄z ista homo sp̄
est filius dei. Et si queratur quō ergo
debent tales conuerti dicendū est q̄
ista sortes fit albus debet sic cōuertere
ergo quod fit albū est sortes et ista
filius dei fact⁹ est homo q̄ quod fas-
cū est homo est vel fuit filius dei et
sic de aliis. ¶ Sexto est notandum q̄
in talibus p̄positōib⁹ nō valēt p̄z

ab inferiori ad superius a parte p:es
dicari. ¶ Unde non sequitur sortes
fit albus ergo fit coloratus: vel filius
dei factus est homo: ergo filius dei
factus est aliquid. ¶ Et causa est qz
talia verba includunt negationem.

Si autem dicatur filius dei fac-
tus est homo ergo factus est aliquid
vel nichil: sed non est factus aliquid
ut dictum est ergo factus est nichil.
Dicendum est qz non sequitur filius dei
factus est homo ergo factus est ali-
quid vel nichil sicut etiam non sequit
sortes fit albus ergo sortes fit ens
vel non ens: unde vera pars talis
disiunctio est falsa. Similiter talis
discursus non valet omnis homo est
aliquid: filius dei factus est homo: g
filius dei factus est aliquid propter
eandem causam que dicta sunt in ca-
pitulo de propositionibus de incipit
et desinat.

¶ Sacre page ac venerabilis
artiu doctoris pfundissimi Magis-
tri Petri de Bilyaco tractatus ex-
ponibilis nouiss me emendatus Deo
fauente feliciter desinit hec g suffis-
cere possunt pro presenti tractatulo
quiquidem Parvulus exaratus est et
acuratissime Impressus ab Antho-
nio caillaut comorante in vico sacra
Iacobi Anno dñi. et cetera.